

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évi ára ..... 24 korona.
Heti ára ..... 3 korona.

VIDÉKEN:

Évi ára ..... 26 korona.
Heti ára ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-ásrészben heti egyszer 20 fillér.
Minden következőnél 16 fillér.

Nyiltár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 983.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Résvány-
Társaság.

Jósef főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda augusztus 5

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérólk: Nyári minisztertanács.
- A román képviselők felelőzése.
- A legújabb gyáralapítás.
- Az ellikolt deputáció.
- Sonyodalmak egy nagy örökség körül.
- Fegyházvirágok.
- Megszemlélték a szerb patriárka választást.
- Munkásforradalom.
- A kis áruló.
- „Ha nem adják, elviszszük!”
- A piros-kék — tejeskocsiok.
- Nyár van.
- Üdvözlöt a levegőből.
- A halál útja.
- Pletyka egy országgyűlési képviselőről.
- Tarkaságok.
- Tárca: Öngyilkosok.

Nyári minisztertanács.

— Fővárosi munkatársunktól. —

Budapest, augusztus 4.

A budai miniszterelnöki palotában tegnap és ma hosszú minisztertanácsot ültek a magyar kabinet összes tagjai. A politika nyári szünete óta ez volt az első miniszteri tanácskozás, melynek jelentőségét már külsőségei elárulják. Két napon át, körülbelül tizenöt óra hosszat tartott; részt vettek rajta az összes miniszterek, sőt ez alkalommal Budapestre hívták a horvát bánt is. Végül pedig — amiből mindig biztosan lehet következtetni a tanácskozások fontosságára — semmit sem hoztak nyilvánosságra annak eredményéről és minden kérdezőskedésre sokatsejtető titkolódzással felelnek.

Annyit bizonyosan meg lehet állapítani, hogy az összes nevezetesebb politikai meg a folyó közigazgatási ügyek napirendre kerültek ezen az első és utolsó nyári minisztertanácson. (A következő minisztertanács szeptemberben lesz.) Ezen kellett előkészíteni az országgyűlés őszi ülészsaka elé kerülő ügyeket, melyek között nem kisebb jelentőségű kérdések vannak, mint a választóreform, az adóreform, a katolikus autonomia és végül a delegációnak és a jövő évi költségvetésnek ügye.

Hogy miként határozott ezekben az ügyekben a kétnapos minisztertanács, arról ezeket van alkalmunk jelenteni:

Még a tegnapi tanácskozáson elintéztést nyert *adóreform ügye*. *Wekerle* Sándor pénzügyminiszter tudvalevőleg még a mult ősszel betervezte reformjavaslatát. Ez ellen azonban oly sok oldalról és oly erős hangon hangzottak fel tiltakozások, hogy *Wekerle* végre is elhatározta *javaslatának módosítását*. A mult hónapi politikai szünidőt használta fel *Wekerle* az átalakító munkálatokra és újjádoigozott javaslatát tegnap mutatta be miniszter-társai előtt. A javaslatot, mely mint hírlik, sok tekintetben figyelembe vette az első tervezet ellen felmerült aggodalmakat, *Wekerle* ősszel akarja tárgyalatni a képviselőházzal.

Előkészítő munka folyt tegnap a *választói reform ügyében is*. *Andrássy* Gyula gróf állítólag már néhány héttel ezelőtt közölte miniszter-társaival reformtervezetét. Ugy határoztak, hogy a javaslat tartalmából mindaddig semmit sem közölnek,

mig azok a Ház elé nem kerülnek. Beszűntetik azt a tapogatózó portyázást is, amelylyel a kormány egyes lapjaiban a közhangulatot akarják kikémlélni. A javaslatot valószínűleg *csak október hónapban* terjeszti gróf *Andrássy* a képviselőház elé.

A harmadik miniszter, aki szintén nagyfontosságú reformmunkálatokkal lép ősszel a képviselőház elé, *Apponyi* Albert gróf. Bejelentette a kultuszminiszter, hogy javaslatot fog a Ház elé terjeszteni a *katolikus autonomiáról* és az *1848. évi XX. törvénycikknek* fokozatos végrehajtásáról. Ez utóbbival járna a protestáns templomoknak évente *három millió koronával való állami dotálása*. E között és a katolikus autonomia között *Apponyi* juktímot állított; azt reméli, hogy így ugy a katolikusoknak, mint a protestánsoknak érdekeit kielégítheti. A katolikus autonomia megteremtése még így is nagy nehézségekbe fog ütközni, mert ezzel együtt meg kell majd állapítani a különböző természetű alapítványok hovátartozandóságát, még pedig *Apponyi* nézete szerint oly módon, hogy a most legnagyobb részben állami kezelésben levő alapítványok a katolikus templomokéi legyenek. E kérdés ilyen megoldása azonban alighanem erős akadályokba fog ütközni és a protestáns körök sem lesznek hajlandók ebbe évi három millió korona segély fejében beleegyezni.

A tegnapi és folytatólagosan a mai tanácskozáson tárgyalás alá került az *1909. évi költségvetés*. Eddigelé a költség-

Öngyilkosok.

*

Tegnap két föltűnést keltő öngyilkosság történt a fővárosban. Mindkettő az ugynevezett előkelő társadalmi osztályhoz tartoztak. Az egyik asszony volt és azért vált meg az életől, mert a férjét nyugdíjassal akarták a hivatalában.

Szomorú dolog — gondolja magában ilyenkor a hírlapíró — de szép téma. Elmefutatósokra való. És nem is kékik ilyenkor az elmék füttatása. Eszre se vesszük, hogy az ilyen különös alkalmakkor megismétlődő elmélkedésekben az egyes fordulatok, ötletek mint valának az évek folyamán közhelyekké. Csak ugy támadnak ezek a gondolat-klisék ötletszerűen, rutinból, néha csak egy szójáték kedvéért. S ahol gondolkodásunk kliséktől hemzseg, ott lehetkeznek teóriák, dogmák, a valóságnak ezek a Prokrusztesz-ágyai.

Az öngyilkosságról is megszülettek már az ilyen könnyűvérű elméletek. A „hangulatos póz” ítéletével már annyi öngyilkosságot bélyegeztek meg, hogy minden valamire való zsunalisztának mellénysszóban készen van egy ilyen „bélyegzője.”

Nem akarom X. gimnázistát, aki ideálja ablaka előtt vetett véget életének, vagy Y asszonyt aki az ura miatt lett öngyilkos, a „hangulatos póz” vádjától tisztáni. Dehogy akasom. De nézzük csak közelebbről, hogyan

szokás ítéletet mondani az ilyen öngyilkosságokról.

„Aki igazában leszámol az élettel, az nem vágyik színszerűségre. Nincs szüksége tanura... stb.” — olvasom a kedvencóttás öngyilkos esete kapcsán. Nem furcsa-e íyet mondani. Az az Y nem számolt le az élettel? Leszámolt ugy, hogy nincs is több le és elszámolni valója. Nem gondolatban, képzeletben számolt le, hanem kézzel-foghatóan. „Aki igazában leszámolt az élettel, nem vágyik színszerűségre.” Sokan ugylátszik vágnak a színszerűségre. Tehát? Vagy az elmélet nem igaz, vagy a valóság csal. Hiába löte magát, mégse számolt le az élettel. Higyjük el; az elmélet mrdja s az elmélet nem hazudik, nem téved. Ertekezés azt híni, hogy az elmélet tévedhet. Vala mint csak eretnek tételezheti föl, hogy teveit az egyszerű professor, aki midőn hírvül hosták neki, hogy feleségének gyermeke született, meggyőződésével szóit:

— Nem igaz, csak egy hét mulva szálet-hetik. — Nem számolhatott le „igazában” az élettel, mondja hasonlóképen az elmélet.

— De ha az a gyerek mégis megsületett?

— Akkor nem „igazában” született meg. Legalább ezzel megbélyegezhetjük, ha már volt mersze az elmélet cáfolatára a világra jönni.

Nem könnyű dolog egy öngyilkosságot megléni, megmagyarázni. Egy német elme-orvosnő pár év előtt kiadott egy munkát,

amelyben kétszáz öngyilkosságot analizál. E munka sejtetheti az olvasóval, hogy az illető öngyilkos felké ek minő tüzetes ismerete szükséges ahhoz, hogy csak megköszölően is fölállthassuk az öngyilkosság diagnózisát. Az újságokban megjelenő tudósítások épen csak a kíváncsiság kielégítésére jók, nem az eset pszichológiai megismerésére. Egy öngyilkosságról szóló riport, főkéve persze, hogy relative jól értesült, hiteles, tudatos ferdtéstől ment, ugy aránylik az illető öngyilkossághoz, mint egy kési globus magához a földtekéhez.

Hogy mi ment végbe pár perccel az öngyilkosság előtt Y ur öntudatának világos és homályos világában, azt most itti kutatni — alkalmat nyujtana talán bölcsek tező képzeldésükre, de alapjában véve nem sokkal volna eredményesebb munka a tegnapi nap keresésénél. Azt azonban látjuk, hogy olyan dolgok mentek végbe, amelyek egy öngyilkosságot determináltak. Ugy illett bile a hangulata — mondja a könnyelmű pózelmelet, — mert így nem szokás „igazában” leszámolni az élettel. Élő emberek akarják egy saját golyójától megölt embernek megmagyarázni, hogy mi az igazában való leszámolás. Az egyszerű feminista diákkisasszony jut az ember eszébe, aki orvosnővendékeskedése harmadik szemeszterében azt írta barátinjének:

— Elérkezettnek látom az időt, hogy sülelm nem felvilágosításához lássak.

Az elmélet nem kritikusan gondolkozó emberek kezében Prokrusztesz ágyává válik a

vetéseket csak szeptemberben állították össze, most azonban a kormány sulyt helyez arra, hogy a budget a szigorított hárszabályok segítségével még az ősszel le legyen tárgyalható, hogy így a jövő év első hónapjai a választóreform tárgyalására maradjanak. A nyilvánosságra került hírek szerint a jövő évi budget ismét *telemes összeggel emelkedik* és kivált a kereskedelmi minisztérium szükségletei szaporodnak erősebben.

A román képviselők felebbezése

Alkotmányjogi vita az aradi klub körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4

Jeleztük már röviden mai lapunkban, hogy az aradi klub ügye miatt elítélt román képviselők benyújtották tegnap felebbezésüket Arad város tanácsához, mint másodfoku kihágási bírósághoz Berecz Ferenc kihágási bíró marasztaló ítélete ellen. A felebbezés, melyet Suciú János dr. borosjenői képviselő szerkesztett és a tegnap Aradon tartott nemzetiségi pártértekezlet hagyott jóvá, nemcsak nagy terjedelménél, hanem tartalmánál fogva is igen nagy érdeklődésre tarthat számot. Az elítélt, sőt a felmentett képviselők is olyan jogsérelmet látnak az aradi klub elleni eljárásban, különösen pedig az ítélet indokolásában, hogy most beadott felebbezésükben a történelmi, politikai és alkotmányjogi cáfolatok egész arzenáljával szállnak szembe Berecz Ferenc ítéletével, melyet a politikai szabadság megsértésének tartanak.

Az elsőfoku ítélet tudvalevőleg Oncu, Suciú, Pop, Goldis és Veliciú képviselőket kormányhatósági jóváhagyás nélküli alapszabályokkal bíró egyesületben való működés miatt ellenük emelt vád alól felmentette, ellenben Suciú, Pop és Veliciú képviselőket bejelentés és hatósági engedély nélküli gyűlés tartása által elkövetett kihágás miatt pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet felmentő részé, az indokolás azszal okolja meg,

valóságnak. Ne a valóságosan találjunk kifogást, ha nem illik rá az elmélet. Még a legigazabbnak és leghelyesebbnek tetsző elméletet sem szabad tovább érvényben hagyni, amint ellene szól valami a valóságban, amely szülőanyja, természetlaja volt. Hátha még az elmélet nem is a leghelyesebbek közül való. Mint ez az elmélet az öngyilkosságok hangulatos pózáról. Mert tulajdonképpen bizonyos pózolás, színjáték minden emberben és mindenkor megvan. Ennek a színjátéknak az a hivatala, hogy csökkentse a távolságot, amely fennáll a valóságos „én” és ama „én” között, amelyet képzeletünk óhajításunk alkot meg. Az első „én”-től függ, hogy mily messze van tőle a második és mennyire tudja emest megközelíteni. Megesik, hogy az egyik én eléri a másikat.

Kétségtelen, hogy minden öngyilkosság legalább is annyiban pszichopatikus jelenség, mert a lelki egyensulynak legalább is pillanatnyi megbillenésekor követik el. Csakhogy a lelkileg normális és abnormis ember között nem áll már a babona és tudatlanság emelte fal. Ma már tudjuk, hogy nűánszokon mulik sokszor a dolog, hogy a beteg lélek sem más „anyag”-ból van gyurva, mint az egészséges. S következőleg tudhatjuk, hogy Y urnak „hangulatos póza” nem fakadhat kevésbbé a lélek valójából, mint pl. a róla írt elmefuttatások.

Sanscoulotte.

hogy a vádlottak tagadtak és így bizonyítékok hiánya miatt felmentendők voltak.

A felebbezés ezt az indokolást *tesznek mondja*. A vádlottak — mondja a felebbezés — *beismerték*, hogy ez év február 16 án az országgyűlési nemzetiségi pári Aradon létesített körhelyiségének megnyitására jöttek össze. Ők mindössze csak azt állították, hogy kihallgatásuk idejéig sem tagjelentkezés, sem kültagoktól tagsági díj nem érkezett. Országgyűlési nemzetiségi pártkör már évek óta áll fenn és a román képviselők, mint ennek tagjai, az ország több helyén tartottak értekezleteket. A február 16 iki összejövetel és klubalakítás is az országgyűlési párt és pártkör érdekében kifejtett működés volt.

A felebbezés ezután kiemeli, hogy a vádlottak *igenis fejtettek ki a klubalakításkor politikai működést, de ez a politikai működés minden politikai pártnak alkotmányos joga*. A kihágási bíróság — mondja a felebbezés — az *egyesületekre* vonatkozó és annak jogait megszóító miniszteri rendeleteket akarja alkalmazni a *politikai pártokra és pártkörökre*; ily felfogás mellett a politikai pártkörök egyike sem állhatna fel kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályok nélkül, már pedig még *Oroszországban és Perzsiában sem kívánták politikai pártköröktől*, hogy alapszabályukat a kormány kénye kedvére bizzák és Magyarország volna a téren az első alkotmányos állam, mely ily *monstruosus felfogást* tűrne meg a legelemibb alkotmányjogi fogalmak terén.

„Szó sincs róla — így szól a felebbezés ez a része — *nem volna minden pártkörtör nélkül való*, ha a mindenkori kormány a kellemetlenkedő politikai pártok szervezetét bármikor egyetlen tolvonással megsemmisíthetné és ez alapon minden állampolgárt, *ki annak a jóváhagyott alapszabályainak, vagy felozlatott politikai pártnak tagjaként működést merne kifejteni, egyszerűen elcsukathatná*. Az volna még csak az igazi alkotmányosság!”

Történelmi visszpillantással és politikai érvekkel igyekezik ezután a felebbezés bizonyítani a politikai pártoknak az egyesületektől eltérő szabadságát. A nemzetiségi párt manapság — mondja a felebbezés — országgyűlési politikai párt, mely ugyanazon elbírálás alá kell, hogy essék, mint a többi országgyűlési párt, amelyekre pedig nem lehet alkalmazni és nem is alkalmazták eddig *„annak a belügyminiszteri rendeletnek beklyóit”*, melyek alapján a kihágási bíró felettük ítél.

Az ítélet marasztaló részét sérelmesnek mondják a felebbezők azért, „mert az inkriminált összejövetel nem volt egyéb egyszerű formalitásnál, mellyel az országgyűlési nemzeti párt részéről Aradon létesített körhelyiség megnyitott.”

Mind ezen okoknál fogva kéri a felebbezők a városi tanácsot,

hogy az elsőfoku ítélet felmentő részének sérelmes indokolását, a jelzett ítélet marasztaló részét pedig úgy rendelkező részében, mint indokolásában is megváltoztatni és kimondani méltóztassék, hogy politikai pártokra és pártkörökre az 1136—1898. számú miniszteri rendelet nem vonatkozatható és hogy politikai pártkörökben tartott értekezletekre és összejövetelekre a 766—1898. sz. belügyminiszteri rendelet szintén nem alkalmazható.

Ez alapon kéri a vád és következménye alól való felmentésüket.

A legújabb gyáralapítás.

Szterényi József államtitkár határozott ígéretet tett, hogy az Aradon alapítandó textil-gyár állami szubvenciót kap.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4

Az Aradon létesítendő teksztilyár ügye valószínűleg már az *augusztusi közgyűlést* foglalkoztatni fogja. Ha a városi támogatást kérő gyáralapító, *Haeffele János*, a kereskedelmi minisztériumban az állami szubvenció megadását kérő beadványát a héten el tudja intéztetni, akkor aznap beadja Arad város közönségéhez intézett emlékiratát s úgy ez már a tizenkettedikére egybehivandó közgyűlés elé kerülhet.

Arról értesítette ugyanis az elzászi nagyiparos magyarországi megbízottja a gyáralapítás ügyét figyelemmel kíséző egyik aradi barátját, hogy *Szterényi József államtitkár a legnagyobb örömmel vette tudomásul* azt, hogy a nagy apparátussal dolgozó fonógyárat Haeffele Aradon létesíti.

Az *államtitkár* a legmesszebb menő, az iparpártolási törvény által megengedett minden állami támogatást *kilátásba helyezett* s megígérte azt is, hogy a legrövidebb időn belül elkészül az állami okmány, a mely megállapítja azokat a feltételeket, melyekkel az állami szubvenció folyósítható. Ha ez még ezen a héten meglesz — írja Haeffele megbízottja Aradra küldött levelében — akkor benyújtjuk a városi támogatást kérő beadványunkat annak az *emlékiratnak kíséretében, mely már teljesen elkészült* s részletesen kimutatja, hogy mit jelent Arad részére az *új ipartelep*; a realis igazságnak megfelelő adatok alapján sorolja fel azokat az intézkedéseket, melyeket a kedvező elintézés esetén azonnal megtesz Haeffele arra, hogy teksztilyárát a közel jövőben megépítse s a forgalomnak átadhassa.

Többször megírtuk, hogy mindazokra, akik a múlt hónapban a francia gyárossal aradi tartózkodása alkalmával érintkeztek, a legjobb benyomást tette. A polgármester ki is jelentette, hogy Haeffelevel folytatott tárgyalások során meggyőződött a megindított gyáralapítási akció komolyságáról s azért helyezte *kilátásba* neki, hogy a város hathatósan támogatja őt vállalkozásában.

Mint az említett levél tartalmának ismertetése most bizonyítja a kereskedelmi kormány is felismerte a vállalkozóban azt az embert, aki a magyar ipar fejlesztését tudásával, komolyan akarja szolgálni s azt hisszük, hogy az augusztusi közgyűlés, ha módjában lesz, a sok kísérletezés után végre egy pozitív gyáralapításhoz nyújt segítő kezét.

Egyházpoltikai vita egy megyei közgyűlésen. *Kaposvárról táviratozzák*: A mai vármegyei közgyűlésen igen heves vita volt a *Ne temere* kezdetű ismert pápai enciklika miatt. *Matoicsy István* megyebizottsági tag indítványt nyújtott be, hogy forduljon a vármegye feliratban a törvényhozáshoz a pápai bulla ellen, mely a protestánsok vallási szabadságába ütközik. A választmány azt ajánlotta, hogy térjenek napirendre az indítvány felett, *Kapotsffy István* azonban tárgyalásra bocsátotta az indítványt, de kérte a felszólalókat, hogy *örissék meg objektivitásukat*. *Matoicsy* ezután hangoztatta,

hogy a liberálisusért küld és a vármegyének is meg kell maradni régi liberális elvei mellett. Néhány felszólalás után névszerinti szavazás következett, de a később Matolcsy visszavonta indítványát.

Az eltított deputáció.

*
Most tudódott ki, hogy a városi tisztviselők, akik évek óta várják a fizetésük végleges rendezését, még júniusban küldöttségileg kérték a polgármestertől drágasági pótlékok folyósításának meghosszabbítását. De hiába kérték. Most a polgármester biztató nyilatkozatot tett a fizetérendezéséről.

Készül a városi tisztviselők fizetésrendezése. — Az őszi közgyűlés tárgyalja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 4

Az augusztusi közgyűlés sorrendjébe két városi tisztviselő kérvényét veszi föl a tanács. Mindkettő személyes pótlék utalása iránt keresi meg a törvényhatósági bizottságot. Mindkettő arra hivatkozik, hogy mint az adóügyi osztályhoz beosztott számtisztek, önálló, nagy felelősséggel járó munkát végeznek, adókerületeket vezetnek s fizetésükből megélni nem tudnak, előmenetelre pedig nincs kilátásuk.

Az augusztusi közgyűlés sorrendjébe több napidíjas kérvényét is beillesztik. Ezek a díjuk felemelését kérik s igazán meghatározó módon ecsetelik, hogy Aradon két korona negyven fillérből, mily nehéz az — éhenhalás.

Az egész tisztviselői kar zugolódik, panaszkodik, elcsüggedt és kedvét veszti. Örökös panasz az életük s irigykedve mutatnak az állami és vármegyei tisztviselőkre, akiknek fizetési és megélhetési viszonyaik a rendezések következtében javultak.

Különösen június elseje óta vált elkeseredetté a hangulat. Ekkor szűnt meg a tavaly megszavazott drágasági pótlék kintalása. Az oly sóvárogva várta és nagyrészt előre elköltött többit elmaradása még elevenebbé tette azt a kívánságot, hogy a városi tisztviselők fizetésrendezésének munkája mielőbb a közgyűlés elé kerüljön s a sokszor elhangzott ígéret mielőbb valóra váljék. Most derült ki, hogy június hónapban egy tisztviselői küldöttség tiszteleggett Varjassy Lajos polgármesternél s arra kérte őt, hogy a drágasági pótlék utalványozása iránt tegyen javaslatot a közgyűlésnek.

A polgármester kijelentette, hogy nem barátja a pótlék rendszernek s most sem helyeselné ha a tisztviselők ilyen kérelemmel lépnek a törvényhatósági bizottság elé. Türelmetre intette a tisztviselőket s kijelentette, hogy a fizetést rendező szabályrendelet készülőben van s az őszi közgyűlés tárgyalni fogja.

A fizetés rendezés folyamatban levő munkájára való tekintettel vették le tehát a júniusi közgyűlés napirendjéről a nyugdíjszabályzat átalakításának kérdését is, mert ezt is csak a rendezés megtörténte után lehet igazságosan megoldani.

Az Aradi Közlöny munkatársa abból az alkalomból, hogy az augusztusi közgyűlésnek ismét részleges fizetés kiegészítési kérdésekkel kell foglalkoznia, megkérdezte Varjassy Lajos polgármestertől, hogy a rendezés munkája milyen stádiumban van. A polgármester válasza megnyugtathatja az összes érdekelteket, de megnyugtató az adófizető közönség szempontjából is.

Kijelentette a polgármester, hogy a szabályrendelet tervezettel annyira haladt, hogy az őszi rendes közgyűlésen feltétlenül tárgyalás alá kerül. A legközelebbi időben össze hívja a hivatalfőnököket értekezletre s velük megismerteti javaslatát, melyet azután a szervezési bizottság tárgyal. A fizetés rendezés szabályrendelete teljesen modern alapokon fog nyugodni s úgy lesz megállapítva az egyes osztályokban a három fokozat közti különbség, hogy teljesen pótolja azt az előmenetelt, melyet az államnál az előléptetés nyújt.

Mivel a városi háztartás költségvetése még a függő adóságok konvertálásáig és rendezéséig teljesen igénybe veszi a polgárok adózádképességét, azaz a gondolatot foglalkozik a polgármester, hogy az új és felsemelt tisztviselői fizetések folyósítása akkor történjék meg, mikor a város jövedelme az Acsev. adójával, vagyis tekintélyes összeggel emelkedik. Ez 1910. január elsején történik meg.

Bonyodalmak egy nagy örökség körül.

Támadás a fővárosi rendőrség ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 4.

A mai budapesti lapok érdekes örökségi ügyről adnak hírt. Többféle képen írják meg az örökség történetét, amelyben főjelentés helyén a rendőrségnek is szerepe van már és amelynek hiteles története a következő:

Mintegy másfél évvel ezelőtt egy Skarda Ferenc nevű hivatalnok halt meg Budapesten. Övegye, született Schödl Emilia örököst, férje vagyonát. Hogy ne legyen egyedül, magához vette közeli rokonait, Seide Emil hivatalnokot és a nejét, akik haláláig ápolták a beteges asszonyt. Fél évvel ezelőtt Szófiába költöztek, ahonnan a Seide házaspár körülbelül nyolc nappal ezelőtt Budapestre jött, ahol feltűnően költöztek. A rokonok utánajártak a dolognak, s meg tudták, hogy az övegy meghalt és 19.000 korona vagyonát Seide Emilre és feleségére hagyta. Mivel pedig a rokonok is jogot formáltak az örökségre, két nappal ezelőtt feljelentést tettek a főkapitányságon és arra kérték a rendőrséget, helyezze biztonságba a hagyatékot, mert attól lehet tartani, hogy Seideék az örökséggel megszöknek. A rendőrség sürgősen beidézte Seideéket, akik azt vallották, hogy az elhunyt javukra végrendeletet tettek. A végrendelet Preilik nagyszombati közjegyző irodájában van, egyben pedig átadták a rendőrségnek egy pléhkazettában a vitás örökséget. A rendőrség Seideéket, miután a jegyzőkönyvet aláíratta velük, elbocsátotta. Az örökségi ügynek, ha a végrendelet szövegét megállapítják, valószínűleg a polgári bíróság előtt lesz folytatása.

Az örökség ügye a vizsgálat stádiumában is már annyira érdekes, hogy az újságok, ha tudomást szeresnek róla, foglalkoznak vele. S mégis az történt, hogy néhány budapesti újság megtámadja a rendőrséget s indiskretcióval vádolja, mert az ügy nyilvánosságra került.

A rendőrség ma kiadott nyilatkozatában visszautasítja azt a vádat, mintha megszegett volna a köteles hivatali titoktartást. Kijelenti, hogy a szóbanforgó hagyaték dolgában sem a sajtó iroda útján, sem más úton nem adott információt. Pedig ha tette volna is, azaz sem követ el hibát.

FEGYHÁZVIRÁGOK.

Gyermekek az aradi törvényszék előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 4.

Két, korán rossz útra tért aradi fiú felett ítélkezett ma az aradi törvényszék. Valóságban bámulatba ejti az embert az a páratlan leleményesség és felfáng, amelylyel a két gyermek bűnös úton pénzt szerzett, hogy könnyelmű szórakozásokban vehessenek részt. Előzetes megbeszélés szerint az egyik fiú anyja nevében levelet írtak két asszonynak, akikől koszt-pénz címén kisebb összegeket kértek. A leveleket maguk vitték el hozzájuk.

A két asszony abban a meggyőződésben, hogy a levelet kosztadójuk írta, kifizette a két gyermeknek a pénzt, amelyet azok nyálanságokra költöttek.

A bíróság csak az egyik fiút ítélte el, a másikat fiatal korára való tekintettel felmentette.

Az eset még a múlt év szeptember havában történt. Medgyesi Jenő, tizannég éves vásott fiú jó barátja volt öv. Fülöp Samuelné tizennéves fiának, Fülöp Ferencnek. A két gyermek az iskolán kívül minden szabad idejét együtt töltötte. Medgyesi, az idősebbik egyre azon tölte a fejét, hogy cirkuszba, színházba mehessenek és nyálanságokat vásárolhassanak. A korához mértén rendkívül jó eszű, de rosszra hajló fiú tudta, hogy barátjának az anyja kosztosokat tart. Öv. Keresztnet és Fuchs Arnoldot, akik az elutasított járó összegeket minden hónap elsején szoktak fizetni. Medgyesinek akkor vakmerő terve támadt. A fiatalabb Fülöp Ferencet rávette, hogy a két asszonytól Fülöp anyja nevében a koszt előleget kérjenek. A pénzt kerő levele. Medgyesi diktálta, Fülöp pedig megírta s odanemlőtt anyja aláírását. A bámulatos felfánggal szövegezett levél így hangzott:

Kedves Nagysád!

Kérem, hogy a féléves koszt-pénzt legyen szives fiannak átadni, mivel penzem az ünnepi kiadások miatt az utolsó krajcárig elfogyott.

Tisztelettel

Fülöp Samuelné.

A levelet két példányban állították ki és felvitték Keresztné és Fuchsnéhoz. Ezeknek sejtelmük sem volt, hogy a levél nem Fülöp-nétől származik és gyanútlanul adott az egyik husz, a másik tíz koronát. A pénzt Fülöp vette át és hűségesen megosztotta a pajtasával. Néhány napig vígan éltek, ettek ittak és szórakoztak a görbe úton szerzett pénzből, amelynek azonban csakhamar a nyakára hágtak.

A dolog természetesen csak október elsejéig maradhatott titokban. Ekkor a két asszony le akarta vonni az előlegebe adott összegeket és így jöttek rá a két fiú csínytevésére. Medgyesit, aki különben is sok keserűséget szerzett már hozzártározótnak, szülei javítóintézetbe adták. A két becsapott asszony pedig magánokirathatóság miatt feljelentést tett a fiúk ellen.

A mai ítélet tárgyaláson, amelyen Köller János ítélőtáblai bíró elnökölt, a két fiú vádlott töredelmesen belátozták tettét. A bíróság Kovács József kir. ügyész vádbeszéde után Medgyesi Jenőt egy havi fegyházra és husz korona pénzbüntetésre ítélte, míg Fülöp Ferencet felmentette, mert a tett elkövetése idején koránál fogva nem bírt a bűncselekmény felismerésére szükséges belátással. Medgyesi az ítélet ellen felbuzott.

Megsemmisítik a szerb patriarka választást.

A minisztertanács határozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 4.

Zmejanovics, az új szerb patriarka nem sokáig marad meg ama díszes pozícióban, amelyre szombaton párhívei emelték. Most már bizonyos, hogy a felség megsemmisíti a választást és vagy új választást rendel el, vagy pedig — ami sokkal valószínűbb — egyszerűen kinevezi patriarkának Bogdanovics Lucián budai szerb püspököt.

Erre enged következtetni a kormány köreiből mindig jól informált „Budapesti Hírlap” mai számának egyik közleménye. A B. H. beszámol arról, hogy a radikális szerb párt, amely Zmejanovicsot megválasztotta, küldöttséget menesztett Wekerléhez és kérte a választás megerősítését. Erről a B. H. a következőket írja:

„A radikális párt tehát kétszínű játékot űzött. Mutatja ezt, hogy szolgálatalért előbb fölvette a jutalmat, de saját ígértét be nem váltotta, hanem abbéli eljárása is, hogy a karlócai választás előtt, az utolsó napig jelölőgyűlést nem tartott, a mivel azt a látogatást keltette, mintha beváltani készülne a kötetést és Bogdanovics mellett foglalt volna már előbb véglegesen állást. Teljesen bizonyos, hogy a radikális párt titkos kezéből intést kapott tartson ki Zmejanovics mellett. Talán azt hitették el vele, hogy Kossuth Ferenc, mint a függetlenségi párt elnöke, velük tart. De ebben a főkevesükben csalódnai fognak. A kormány, ami értesülésünk szerint, ebben a kérdésben is teljesen szolidaris. És, hogy mennyire érezte a radikális párt a maga eljárásának a kétszínűségét, bebizonyította azzal is, hogy úgy tett, mint a csínyet követett gyermek és a kormányhoz szaladt deputációval, jóvá tenni az elkövetett hibát. Azt hisszük, hogy célt nem éri; Zmejanovicsot a király nem fogja megerősíteni állásában és arra a bántalomra, amelyet a radikális párt a magyarság és az államhatóság képviselői ellen követett, méltó és meglepő választ fog kapni, talán már a jövő szombaton.”

Ezalatt a B. H. valószínűleg azt sejteti, hogy a király Bogdanovicsot kinevezi patriarkának. Erre enged következtetni fővárosi tudósítónk ma este érkezett következő jelentése:

A budavári miniszterelnöki palotában ma folytatták a minisztertanácsot. A tárgyalás tegnap a késő estig eltartott és nyilvánosságra került az a részlet, hogy a késői órákban már egyáltalában nem mentek simán a tárgyalások.

Szóba került a karlócai patriarka-választás és abban megegyezett az egész kabinet, hogy Zmejanovics püspököt nem lehet megerősítésre ajánlani. Nagy vitát keltett azonban, hogy milyen módon reparálják a dolgot. A kabinet többségének álláspontja az — és erre már volt példa — hogy egyszerűen kinevezzék patriarkává Bogdanovics püspököt. A döntést már egy-két hét alatt várják.

Éjjel táviratozzak:

A félhivatalos Bud. Tud. Ille ékes oldalról nyert értesülés alapján közli, hogy az a hír, mintha Günther Antal igazságügyminiszter

Ischlbe utasnék a királyhoz, nem felel meg a valóságnak.

Karlócaról jelentik, hogy Bogdanovics püspök a kongresszusi választmányt augusztus 26-ára összehívta.

Munkásforradalom.

Véres harcok a munkások és a katonaság között.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, augusztus 4.

Az a francia munkásforradalom, mely egy vidéki városban kiütött sztrájkból származott, mindinkább veszedelmes mérvet ölt. Tegnap a párisi munkásság általános sztrájkot akart rendezni, de a munkabeszüntetés csak igen kevés helyen sikerült. Néhány nap óta állandó az összeütközés a kormány által kirendelt katonaság és a munkások között. Ma ismét letartóztatások és véres összeütközések voltak.

Távirataink a következők:

Páris, augusztus 4. A munkatözsde előtt még mindig összetűzésekre kerül a sor, melyek további elfogatásokat eredményeztek. Egy ember egy elfogottat ki akart szabadítani és egy rendőrügynökre revolverrel lőtt, de nem találta, ellenben egy rendőrfelügyelőt felső combján talált. Ezt az embert is elfogták. A tüntetők száma meglehetősen gyarapszik. A tüntetések színhelyére vezető utakat elzárták.

Páris, augusztus 4. Nyolc órakor este a Place de la République n a nyugalmat ismét helyreállították. A csapatok egy része ismét a kaszárnyákba vonult. A nap folyamán körülbelül 15 elfogatás történt. A rendőrközegek szerint az elfogottak többnyire anarchisták. Néhány elfogottal revolvereket találtak.

Páris, aug. 4. A France militaire jelentése szerint a kormány tegnap szükségessé tartotta, hogy a 34. és 36. gyalogrezdeknek, amelyeknek gyalog kellett volna Párisba jönniök, vasuton szállíttassa oda. Mindkét ezredet azonnal Párisba érkezésük után készenlétebe helyezték. Ejjélig katonai őrszemek cirkálnak a városban. Az esti órákban a munkástözsde közelében előfordult összeütközéseken kívül jelentékenyebb rendezavarás nem volt. A letartóztatottak száma 16.

Páris, augusztus 4. Az összes lapok az általános sztrájk balsikeréről szólnak és valamennyien, a Humanité kivételével, örömkönnel adnak kifejezést. Sokan a Confédération du Travail feloszlását kívánják.

St.-Etienne, aug. 4. Negyven szindikátus heves hangú kiáltványokat közöl, a melyben felszólítja a munkásokat, hogy a jövő pénteken 24 órára szüntesse be a munkát.

Páris, augusztus 4. A párisi gőzhajózási társaság, melynek szomelyzete sztrájkba lépett volt, ma reggel forgalmát teljes terjedelemben újból megnyitotta.

Páris, augusztus 4. Az elvégzendő földmunkálatok vállalkozói elhatározták, hogy munkásaikat e hó 8-ától kezdődőleg kizárják.

A KIS ÁRULÓ.

Szökés a gyermekmenhelyről.

Két fiu izgalmas kalandja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4.

Egy idő óta állandóan napirenden van, hogy a gyermekmenhely kis lakói, Arad és a környék csirkelógói és gonosztevő csemetéi, akik pedig a menhelyen barátságos otthont találnak, szorra megszöknek az intézetből. Csak nem régen történt, hogy a híres Karaffa családnak egyik szép reményekre jogosító csemetéje, aki tízennégy éves kora dacára már számtalanszor volt a börtön lakója, megugrott a menhelyről. Ott követte egy Pagura Antal nevű cimborája, aki éjnek idején vakmerő módon, egyik emeleti szoba ajtaját feltörve, az udvarra nyíló ablakon keresztül egy villámhárítón keresztül le az utcára és megszökött az intézetből.

Pagurát pár nap múlva a rendőrség vizszakisérte a menhelyre, de a fiu, úgy látszik nem tud hozzászokni a tisztességes és rendező élethez, inkább a szabadba vágyik, ahol azt teheti, ami neki jól esik.

Tegnap Pagurát újból megszökött a menhelyről, de ezúttal társát is akart magával vinni. A szökést ugyanolyan módon hajtott végre, mint az első alkalommal. Megvárta, míg az őt, aki a menhely körül felügyel az épület egy másik részén jár és a kelő pillanatban, éjjel három óra körül egy vézővel kifeszítette a szoba ajtaját.

Jezán Ádám nevű társát rábeszélte, hogy szökjenek együtt. Elbeszélte a dolgba és követte cimboráját. A szobából kijutva, az emeleti zárt folyosóra értek, amelynek az udvarra nyíló egyik rácsos ablakán rendkívül ügyességgel és vakmerőséggel keresztülhatoltak. Lanét egy merész ugrással az ablaktól két méternyire oldalra álló villámhárítón lekereszték a földre.

Pagura menhelyi biztonságban érezte magát, nyomban futásnak eredt. Jezán azonban valószerűleg megbánta a dolgot és sajnálta a kényelmes intézetet ott hagyni. Fogta magát és bezörgött a menhely kapusához, akítől mából vert fel és elmondotta akkor neki, hogy ő Pagurával együtt hogyan szökött meg az első emeleten levő szobájukból. Pagura eltűnt, ő azonban vissz a akar menni a menhelyre, mert nagyon éhes lett.

A menhely vezetősége Pagura szökését bejelentette a rendőrségnek, amely most keresi a kis szökevényt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Művészet a nyári színházban. A társadalmi fejlődés tránt fogékony aradi közönségnek a jövő vasárnap ritka élvezetben lesz része. A jövő nagy eszméinek három ország-szerte híres előharcosa, Bedy Schwimmer Rózsa, Fényes Samu dr. és Csizmadia Sándor a nyári színházban előadást fognak tartani, a mai kort érdeklő összes szociális kérdésekről, a modern tudományos elméletek legújabb kutatásainak eredményeiről. A nagyjelentőségű előadást az aradi kereskedőfiak szakszociális egyesületének vezetősége rendezte. A három vendégen kívül Kállay Jolán és Várnay Jenő az aradi Nemzeti Színház elsőrendű tagjai is közreműködnek. Az előadás e hónap 16-án lesz.

* Párisi estély az Urániában. Tegnap munkában már megemlékeztünk arról, hogy az Uránia igazgatósága e hét végén három párisi estélyt fog rendezni. A képek közvetlen Páris-

ból már utban vannak s így semmi akadály sem gőrdülhet az előadások megtartása elé, amely igazán fényesnek ígérkezik. A műsoron eddig nem látott új feltételek szerepelnek. A párisi estélyen csakis nők vehetnek részt.

* Az Uránia színház új műsora. Ma volt a bemutatója az Urániában annak a páratlanul álló műsornak, amelyet lapunk mai számában közreadtunk. A siker óriási volt, a közönség oly nagy érdeklődést tanúsított egyes képek iránt, hogy már most az első napon felkérték egyesek a színház igazgatóját, hogy azok továbbra is műsoron maradjanak. Különösen igen tetszett a negyszámban megjelent előkelő közönségnek a „Nécsábió cigányprimás” című életkép, amely egy lelkes embernek csodakedetelt híven tükrözi vissza. Sorra következtek ezután a szebbnél szebb és élvezetesebb mozgóképek, melyek hol kacajt, hol könnyeket csaltak elő.

„Ha nem adják, elviszszük!”

A tiszthelyettes ur parancsára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4.

Az Aradmegye szomszédságában fekvő Sistarovec temesmegyei község lakosságát különös esemény tartja izgalomban. Egy tüzérszínhelyettes erőszakkal behatolt néhány falubeli földmives udvarába és az ott talált lovakat — a tulajdonosok akaratára ellenére elvezettette, hogy a katonaság céljaira felhasználhassák őket.

Az esetről Sistarovec község jegyzőjének információja alapján a következőkben számolunk be:

Augusztus elején Sistarovec községbe érkezett a Lugoson állomásozó tüzérezrednek egy csapata, amely Temesváraluba vonult a nagygyakorlatokra. A csapat számára a községi előjárásigazgatótól már egy nappal az odaérkezés előtt tizenegy pár lovat kértek az élelmiszerek és a podgyász továbbítására. A lovak azonban kevésnek bizonyultak és ezért az egyik tiszthelyettes, aki a szálláscsinálással volt megbízva, felszólította a községi bírót, Nyeta Tódort, hogy még négy pár lovat bocsásson rendelkezésére.

— Csak két óra múlva tudom a lovakat előteremtteni — mondotta a bíró a tiszthelyettesnek.

— Nekem pedig azonnal kelljenek, felelte amaz és ha nem adjátok önként, majd megszerzem magam.

Ezzel a községházaról öt-hat köztűzér kíséretében eltávozott és minden ház udvarába betekintett, hogy hol lehetne szert lovakra? Karabács Mojsza földmives udvarán két lóval épen gabonát nyomtatott. A tiszthelyettes parancsot adott legényeknek, hogy azonnal vezessék a munkában levő lovakat a községháza előtt álló katonai társzekerekhez és fogják be azokat.

A legények természetesen engedelmességekkel feljebbvalójuk utasításának és két köztűzér kifogta a gép elől a lovakat és a gazda tiltakozása ellenére elvezette.

A tiszthelyettes embereivel innét Ilion Mojsza községi adószedő háza elé ment, ahol két ló állott egy kocsihoz fogva. Ezeket is elvitték s a községháza előtt levő társzekerekbe fogták.

A különös dolognak sok nézője akad és a falubeliek a lovak tulajdonosaival együtt hangosan zugolódta a katonák eljárása ellen. Időközben Szuricseszkó Tivadar községi jegyző is tudomást szerzett a történetekről és erélyesen állt ki a tiszthelyettes előtt. Ez azonban

arra hivatkozott, hogy hadgyakorlatok idején a katonaságnak jogában áll a lovakat elhajtani, mert ők a manővert „hadiállapotnak tekintik.

A jegyző a katonák eljárásáról értesítette a lippai főszolgabíró, aki viszont a temesvári hadtestparancsnokságnak tett jelentést.

Üdvözet a levegőből.

Zeppelin újabb felszállása.

És újabb kudarca.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 4.

Zeppelin, a bámulatos kitartású német gróf, ma meglepetést hozott a tudományos és az érdeklődő világnak. A múlt hónap — sikertelenné csak jelentéktelen ok miatt vált — felszállása után ma váratlanul újból felszállott a levegőbe léghajójával. Utjának előkészületeit nagy titokban tartotta. Tegnap megtörtént a léggömb megtöltése és ma reggel gyönyörű időben felszállott a gróf.

Zeppelin újabb felszállásáról és annak kedvező eredményéről itt következnek távirataink:

Friedrichshaven, aug. 4. Zeppelin gróf ma reggel háromnegyedéskor léghajóján felszállott. Ha a próbát sikerül, a gróf azonnal régebben tervezett 24 órás mainzi útjára indul. A léghajó Konstanz irányában repült és a város felett 7 óra tájban elhatolt.

Constanz, aug. 4. Zeppelin gróf léghajója negyed nyolc órakor Radolzel 8 órakor Schiffhausen fölött repült el.

Bérlin, aug. 4. Két osztrák tiszt egy tábornok és egy ezredes, valamint két polgári mérnök, kik tegnap Bérlinben időztek, meglátogatták Iross őrnagyot, kinek motoros gömbjét meglátogatták és aztán Parceval őrnagy kormányozható léghajóját is meglátogatták. A bizottság ezután a bodeni tóhoz utazott, hogy Zeppelin gróf léghajóját is meglátogassa. A bizottság kiküldetése az osztrák-magyar hadi kormányzat ama szándékával függ össze, hogy kormányozható léghajót vásároljon.

Basel, aug. 4. Az itt összegyűlt nagy közönség lelkesen élte Zeppelint, mikor gépjével elszökött a város felett. Az idő pompás; teljes szélszél uralkodik.

Mülhausen, aug. 4. Néhány perccel tíz óra előtt elrepült itt Zeppelin léghajója.

Strassburg aug. 4. Déli 12 órakor Zeppelin léghajója elhaladt a város felett. A gép a zászlókkal díszített székesegyház felett szállott el. Eleinte templomtető magasságban tartózkodott, majd a házak felé ment. Innen kanyarodva a Rajna felé szállott, hogy a vízfolyás irányában folytassa útját. A hajó kosarából egy levelezőlapot dobtak le egy kis nehezékekkel. A levelezőlapon ez állott:

Strassburg felett gyönyörű az utunk.
Most Frankfurt felé tartunk.

Zeppelin gróf.

A legutolsó távirat ezt jelenti:

Mainz, augusztus 4. Zeppelin gróf Arenstein mellett körülbelül husz kilométernyi távolságban Mainztól 4 óra 45 perc, kor földre szállott. Gépe elromlott úgy, hogy az utazást félbe kellett szakítani. A gróf reméli, hogy az új folyamán reperálhatja a léghajót és holnap reggel folytathatja útját.

A piros-kék — tejeskocsisok.

Ezt a levelet kaptuk, — s anélkül, hogy magunk véleményét nyilvánítanánk fölötte — a közönség ítélőszéke elé adjuk:

En is láttam, a tisztelt szerkesztő ur látta és bizonyosan az olvasóközönség közül is sokan látták azokat a tejeskocsisokat és tejeslegényeket, akikről szólni akarok. Néhány hete, hogy az aradi utcákon járnak a fehér tejeskocsik, amelyeken ezek a nevezetességek táthatók. A tejeskocsisokon piros pruszlik van, kék láncos-lobogós ujjas és ugyancsak kék gatyá. A kalapjukon talán árvalányhaj is, ámbar erre biztosan nem emlékszem.

Az ujaradi gazdaság új tulajdonosának, Nepesa Elek bárónak tejeskocsijai ezek s ebben is megnyilatkozik az igyekezet, amelylyel az ifjú báró gazdálkodási reformjaiba ötletet, eredetiséget fűz. Az uradalmi sörhöz Faragó Gézával festet piakátot, a sörkertből modern nyári mulatót szervez és a tejeskocsikra magyar ruhás legényeket ültet. A ilyen okos ambiciót kár lenne bántó szóval megriasztani s ha hozzávesszük, hogy a magyar ruhás kocsisok egy sváb falu uradalmának termékeit viszik szerte és talán a kék gyolcsot és piros pruszlikot viselő emberek is svábok, — egyenesen örömet okoz a magyar szívnek.

És én mégis ellensége vagyok ezeknek a tarka tejeskocsisoknak.

Mindenek előtt azért, mert olyan magyar viseletet, aminőben ezek a tejeskocsisok járnak, sehol Magyarországon nem találni. A népszínművekben talán még viselik a legények a piros pruszlikot, az álarcos bálakon is, de se az Alföldön, se a Dunántul, se egyebütt nem hordják. A kék gyolcs inget, meg gatyát is csak a ló mesterséggel élő emberek. A csikósok, a hortobágyiak vislik, — azok se különbségből, hanem igen egyszerű okból, mert a ló hátán sokkal jobban piszkolódik a ruha, mint egyebütt s a piszok meg kevésbé látzik a kék gyolcson, mint a fehéren. A tejeskocsik emberei azonban nem járnak lovon, — s így értelme sincsen annak, hogy ezt a ruhát hordják.

Félek, hogy a külföldiek, ha erre járnak s az utcáinkon meglátják a lehetetlen öltözötű millimarisokat, így kiáltanak fel:

— Aha die Csizgoszen und Kanasszen!
Die ungarische Nationaltracht!

Az pedig sajnálatos volna, ha erről alkotnának fogalmat a magyar népviseletről.

Van azután egyéb szempontból is kifogásom. A tej olyan portéka, amit tisztán kell kezelni, ez azonban nem elég. Az is szükséges, hogy a közönség ennek a tisztaságnak megnyugtató jeleit lássa. A tejjel bánóknak már azért is fehér ruhában kell járni, amely nem leplezheti a piszkot. A tejes kocsisoknak, ha már ujjasban és gatyában járnak, mindenesetre fehér gyolcsból varrják ezt, mert a sötétkék szöveten meghúzódhatik a tisztátalanság, — a minek tejjgazdálkodásnál a gyaujját is óvatosan kerülni kell.

A fiatal báró bizonyára nem ütődik meg azon, hogy ezt a tagadhatatlanul eredeti ujjitását ilyen kritika fogadja. De ezzel a véleménynyel sokan vagyunk s ha apró dologról is van szó, talán a józlesség nevében nem árt a nyilvánosság elé vinni.

Helyes, hogy a sváb faluban magyar viseletet ültet el, de akkor olyat, aminőt — a magyar falukban is viselnek s nemcsak — a jelmez-bálakon.

Szemlélő.

Az elvesztett kardbojt.

Egy honvédhadnagy tragédiaja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4.

A tavalyi biharmegyei hadgyakorlatokon csöndes tragédia játszódott le. *Rebrean Olivér* honvédhadnagyot ezredese és tisztársai arra kényszerítették, hogy a *hadbíróági ítéletet és a lefokozást kikerülendő, tiszti rangjáról önként mondjon le.* *Rebrean Olivér* sötét és súlyos bűn elkövetésével vádolták bajtársai: azzal, hogy a vezetésére és gondjaira bízott tiszti étkezde hivatalos pénzeit, körülbelül 1250 koronát *elsikkasztott.* *Rebrean Olivér* lemondott tiszti rangjáról és félrevonult a beszerce-naszódmegyei *Priszlóp* községbe, ahol szerény polgári állásra téve szert, szükösen, nehéz robotmunkával tartja fenn ma is magát. *Rebrean Olivér* a békésgyulai helyőrségnél szolgált. Léköszönésének híre villámgyorsan terjedt el, csakhamar kiderültek az előzmények is és a gyulai törvényszék bűnvádi eljárást indított ellene sikkasztás büntette címén. A vádtanács tárgyalása e hó folyamán lesz. Azóta egy esztendő múlt el. És most valami különös véletlen, kipattantotta ennek a nagy tragédiának megfejtését. Mert ma már több, mint bizonyos, hogy *Rebrean Olivérnek* nincs, nem is volt bűne, csak tragédiája.

(Az eltűnt pénz.)

A gyulai 2. honvédgyalogezrednél szolgált *Rebrean Olivér*, a katonadráma hőse. Fiatal, járatlan és tapasztalatlan hadnagy léte, a tisztikar bizalma folytán ezredes rábízta a tisztí étkende vezetését, *Rebrean Olivér*, az alig egy éves tiszt, aki ugyszólván csak akkor került ki a katonai akadémiából, érezte, hogy alig lesz képes megfelelni ebbeli hivatásának, annál is inkább, mert nemcsak az állandó étkende gondozásáról volt szó, hanem egy előzetes összpontosításra is vonatkozott ez a kirendelés. Mindamellet vállalta a nehéz megőrzést, a mely számadástételre is kötelezett.

Mikor az 1907-ik évben az őszi gyakorlatokra indultak, az utolsó hónap hivatalos pénzeivel, 1250 koronával még nem számolt el a hadnagy. Szeptember hó 1 én vette át ezt az összeget és magával vitte a hadgyakorlatokra. Szeptember 14 én visszakért a 2. honvédgyalogezred Gyulára. *Rebrean Olivérnek* ki kellett fizetnie a szállítókat. Ámde a pénzt sehohsem találta. Fühöz-fához szaladt, megmozgatott minden követ, — eredménytelenül. Az esetről tudomást szerzett a garnizon. Ezredese nem akarta, hogy hadbíróság elé kerüljön a rejtélyes ügy. Minthogy az egész tisztikar az volt a meggyőződése, hogy a hadnagy elköltötte az ezrest, lemondatták *Rebrean Olivér*t a rangjáról. Pár héttel utána a gyulai törvényszék megindította a bűnvádi eljárást.

(A becsületes megtalálás.)

A nagy feltűnést keltő katonai botrány óta egy év telt el. Most egy év után kipattant a titok.

Es év július havának elsőjén a *Nagyvárad* *Friss Újság* szerkesztőségébe egy levél érkezett. A boríték nagyváradi keltezésű volt. Mikor felbontották a redakcióban, egy névtelen levél és egy szürke, puhafedélű notesz hullott ki belőle. A levél tartalma meglepő dolgokat árult el. Írója eladta, hogy az elmúlt év szept. havának 6-ika és 14-ike közt a noteszt 1250 koronával megteleen találta. Szegény családapa

létén, a pénzt magának tartotta meg, családját boldoggá is tet e vele, de tovább nem tudja elviseelni lelkiismerete a titkot. Hátha szerencsétlenséget okozott a pénz megtartásával. A „becsületes megtaláló” tehát beküldötte a noteszt (pénz nélkül), kutatassák ki a régi tulajdonosát és adják át neki.

A kis szürke notesz igen érdekes dolgokat árult el. Versek, novella-vázlatok, színdarab töredék, tudományos számítások, komoly témák, prózai jegyzetek tarka egyvelege volt a tartalma. Az egyik „*Rebrean Olivér*” név állott. Szóval a füzetke lelki tükre volt a régi tulajdonosnak, aki így hozzávetés szerint kiváló szellemi képességekkel megáldott komoly, ideális lelkületű, derék ember lehet... Másnap a Nagyvárad Friss Újságban egy cikkekcske jelent meg, amely mint érdekes rendkívüliséget ismertette a notesz történetét.

(A hadnagy levele.)

A cikket a szerencsétlen hadnagy egyik barátja elolvasta s elküldte az exhadnagnak. *Rebrean Olivér* természetesen örömmel olvasta az ő noteszének a történetét, mintha megtalálta volna azt az utat, amely őt a tragédia szövevényéből kimentheti. Irta is nyomban egy terjedelmes levelet a redakcióba s megírja benne szomorú sorsának egész történetét.

Felsorolja keserű szívvel ez a levél a sok szenvedést. Ártatlanul a büntető törvény kezében. Irnokoskodás egy kis faluban. A gyalázat tudata és a többi, amit már elmondottunk.

A rangvesztett hadnagy büntető tárgyalása e hó végén lesz a gyulai törvényszék előtt. Remélhető, hogy ily fordulat után, fölmentik ezt a sokat szenvedett, szerencsétlen embert. Ha a *portepé* cdaveszett, maradjon meg a *becsület!*

Nem fizetnek a főhercegért.

A cs. és kir. szállító pöröl.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4.

A szegedi Erzsébet szobor körül még mindig a hitelezők kufárkodnak. Csak nemrég pattant ki a titok, hogy a szegedi Erzsébet-szobor nem közadakozásból, hanem hitelbe épült. A múlt év szeptember 29 én leplezték le Erzsébet királyasszony szegedi szobrát, anélkül, hogy előbb akár a szobrot, akár a talapzatot vagy a magas vendégek fogadatiási költségeit megfizették volna. Volt nagy parádé, bankett stb. de csak hitelbe. Így lett astán a szobor a hitelezők ostromának a célpontja.

Most ismét egy sajnálatos botrány titka pattant ki a hitelbe készült szobor aktái közül. Amikor József főherceg értesítette Szeged városát, hogy őfelsége képviselőiben megjelenik Erzsébet királyasszony szobrának a leleplezési ünnepélyén, a magyar királyi államvasut igazgatósága megbísta *Lengyel Lőrinc* aradi és szegedi butorgyárost, hogy a szegedi nagy pályaudvart a kir. herceg és a kormány tagjainak a megérkezése alkalmával díszítse föl és rendezzen be „királyi fogadótermet és állítson díszsátor. *Lengyel Lőrinc* meg is felelt a megbízatásnak — minden nagyon szép volt, de most *senki sem akar fizetni a dekorációért.*

A cég csekély 1284 koronácskáról állította ki a számláját, de a Máv. igazgatósága nem volt hajlandó fizetni. *Lengyelék* arra az állápontra helyezkedtek, hogy az üzlet üzlet és erélyesen kérték a pénzüket. Csak nagy nehezen jutottak odáig, hogy 600 koronával akar-

ták a tartozást kiegyenlíteni, de ezt a *Lengyel-cég* nem fogadta el.

Igy történt, hogy a *Lengyel cég* megbísta *Magyar Miksa* szegedi ügyvédet, hogy az államvasut igazgatósága ellen adja be a polgári keresetet.

TARKASÁGOK.

★

(*Az adókulcs, meg a lu.*) Az adókvető bizottság előtt sok olyan mulatságos jelenet játszódott le, amelyik még a bizottság legőzsebb tagjait is vidámmosolygásra kényszerítette. Egyes bajos emberek, a kik erre a fontos aktusra úgy jöttek, mintha a hajuknál fogva ráncigálták volna elő őket, iparosok, a kinek az ideje, még ha az adó leszállításáról van is szó, drágább, mint akármilyen más, a maguk mindennapi fészületlen észjárásával fakadtak ki a zöld asztal előtt. Nem egyszer a legintimébb titkaikat is beleszóvik a rögtönzött védbeszédbe, fő a cél elérése s ennek a szolgálatában elmondtak mindent, ami a nyelvükre siklott.

Amikor a keresmarosok adóit állapították meg az egyik kis keresma tulajdonosa maga helyett fiatal, szemrevaló feleségét küldte el. Biztosan azért, hogy az adókvető urakra jótékony hatást tegyenek a kiesztanó arcu, gömbölyű menyecske mosolyai és hamiskás kacintásai.

Amikor a kincstári előadó tudomására adta az asszonyrak, hogy mennyi adót állapít meg az urának, dacosan a csipőjére rakta a kezét és harciasan mondta:

— Nagyon sok lesz a! Nem tudom miképpen számították ezt ki az urak!?

Az előadó jóakaró és magyarzó hangon megakarta nyugtatni és ezt felelte:

— Az adókulcs alapján. Ugy, ahogyan az a törvényben áll!

A menyecske nagyott néz, mély lélekzetet vesz, majd néhány lépéssel közelebb lép és erősen az előadó szemé közé nézve, csendesesen így szól:

— Ahoz én nem értek. De ha egyszer a tekintetes titkár ur sziveskedne nálunk széjjel nézni, akkor megtudna győződni arról, hogy az a bitang adókulcs hogyan is áll... *

Egy fuvaros következett sorra. Még egészen fiatal házas. Az előadó megkérdezi tőle:

— Hány családtagja van?

A fuvaros nagyot nyel, néhány pillanatig hallgat, aztán egykedvűen kiböki:

— Három: én, a feleségem, meg a — lu! *

(*Az eltűnt turósbéles.*) Egyik makói újságban a következő humoros nyíltér jelent meg:

Alulírott ezennel kijelentem, folyó évi január-elején Erdel Józsefnél tartott lakodalom alkalmával eltűnt turósbéles miatt, Martonosi Apollót nem gyanúsítottam, tehát ő reám nem nehezíthet, azért becsánatkérésnek nincs helye. Erdel Józsefné.

(*O. azok a „zuhatagkalauzsegédek.”*) A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a kereskedelemügyi magy. kir. miniszter Szalal Gábor, Buszól Mihály és Hrubl József zuhatagkalauzsegédeket az aldunai magy. kir. hajózási hatósághoz fizetés nélkül II od osztályu zuhatagkalauzokká nevezte ki. Első osztályu zuhatagkalauzokat a beálló ár idején nevez ki a miniszter. — Ezek után nem volna csoda, ha legközelebb a következő kinevezésekről értesülénk:

Tihanyi Sándort, a tarpataki viszesés fizetés nélküli ellenőrévé és Hányi Romuluszt, a tarpataki viszesés tiszteletbeli csőszévé a kereskedelmi miniszter kinevezni kegyes volt.

A földmívelésügyi miniszter Hrabózi Márk agyteleki cseppkő-szolgát tiszteletbeli cseppkő altisztté nevezte ki és fizetést részére kibátába helyezte.

Ugyancsak Klein Róbert finansjelöltet egy évi buzgó jelöltség után a most vásárolt tátra erdőkhöz kinevezte, fenyőillat ellenőri minőségben.

Ellenben a honvédelmi miniszter Bacquehem Barnabást a csorbai tóhoz rendelte, tengerszemadmirális ranggal.

A halál utja.

A vác—rétsági rablómerénylet.

Eredménytelen hajza.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 4.

Negyedik napja már annak, hogy a vác—rétsági országuton egy felfegyverezett rablóbanda kirabolta Grün Ágost vasutépítő vállalkozót s ezt, valamint a kíséretében lévő Mozer Antal vállalati pénztárost súlyosan megsebesítették. Négy napja nyomozt az őrség, de még nem tudtak biztos nyomra akadni. Egyelőre csak tapogatóznak, bár a nyomozást vezető Kalló Antal váci rendőrkapitány ismételtel kijelentette, hogy a vakmerő rablás tettesei hamarosan kézrekerülnek.

A csendőrség tegnapig komoly gyanut táplált Tóth György kocsis ellen, akit a rablók sértetlenül futni hagytak. Csaknem kétségtelenül kiderült azonban, hogy a kocsisnak semmi része sem volt a bűntény elkövetésében. Mindamelllett felügyelet alatt tartják, hogy amennyiben a további nyomozás terhelő adatokat szolgáltatna ellene, minden pillanatban kéznél legyen.

A kocsis után a vállalat volt, vagy jelenlegi munkásai között keresték a merénylőket. — Ez irányban egyedüli nyom az a meggyfabot, amelybe V. K. monogram van bevésve. Ezen a nyomon elindulva egy Vrbanics nevű elbocsájtott munkafelügyelőt gyanúsítottak meg. Drégelypalánkán találták meg, ahonnan Verőcére kísérték. Ma ismételtel kihallgatták a csendőrségen, de folyton azt hangoztatja, hogy az egész rablásról csak annyit tud, amennyit a falujában beszélnek. Azt állítja, hogy péntek estétől szombat délelőtt tíz óráig otthon aludt. Tanuképen elsősorban a feleségére és a fiára hivatkozik, akiket még nem hallgathatott ki a csendőrség, mert tegnap óta egy szomszéd községben vannak. Hivatkozott még több tanura, akiket most hallgat ki a verőcei csendőrség. Két tanu kihallgatásával délig végeztek; ezek közül az egyik igazolni tudta Vrbanics alibijét.

A vasárnap délelőtt megejtett helyszíni szemle alkalmával kétszáz lépésnyire a támadás színhelyétől tudvalevőleg három használt gyújtószinórt találtak. Ma ugyanazon helyen ismét találtak két gyújtószinórt, olyanokat, amelyeket a szabadban dolgozó munkások szoktak használni. Ezekből a bűnjelkekből is arra következtetnek, hogy a rablást vasutépítő munkások követték el. Ezen a ponton azonban teljesen megakad a nyomozás, a csendőrség csupán kombinációkra szorítkozik.

Később jelentik Titelről, hogy az ottani rendőrség megállapította, hogy a rétsági rablógyilkosok közül három Titelben járt és azután Szerbia felé utazott.

PLETYKA egy országgyűlési képviselőről.

Hajdu Frigyes nem tűnt el.

Cáfolat, mely útést ígér.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4.

A szomszédos Temesvárott most ugyan olyan állapotok vannak, mint Aradon voltak néhány hónappal ezelőtt. Azt a temesvári előkelő embert, akit hosszabb idő óta nem látnak a városban, nyomban meggyanúsították, hogy megszökött a városból. Senki se tudja, hogy honnét keletkezik a hír, csak egyszerre a társaságokban azt rebesgették, hogy X. Y. dr. eltűnt és nem is fog többé visszatérni a városba.

Igy járt a facsati kerület képviselője is, Hajdu Frigyes dr. temesvári ügyvéd, aki néhány héttel ezelőtt Osetendebe ment. Amint elutazott nyomban azt kezdték trécselni a társaságokban, hogy örökre bucsút mondott Temesvárnak.

A szocialisták lapja, a Temesvárott megjelenő *Volksuille* meg is írta ezt a pletykát természetesen az ő publikuma szájaizének megfelelően.

Hajdu Frigyest egy létszik a barátai informálták arról: mit terjesztenek róla a városban. A képviselő erre hazasietett és a *Temesvári Hírlap* mai számában a következő erős hangú nyilatkozatban utasította rendre az alattomos rágalmozókat:

Nyári üdülésem megkezdése után „barátaim” rendszeres és célszerű rágalmozásokat gyártottak és terjesztettek felőlem.

A banditák megvárták, míg kétezer kilométer távolságra jutok, hogy becsületes ellenem úgy intézhessenek orviamadást, hogy én védekezni se tudjak, őket *füllöven se foghassam*.

Hazaérkezve mosolygó és felháborodott arccal, meg a tetlenséget letagadó levelek várnak.

Bandita urak! Itthon vagyok és le fogok önökkel számolni, akárhogy vannak szervezve, egyenkint és együttvéve, egy bíróság előtt, mint bíróságon kívül.

A *Volksuille* nek alkalma lesz burkolt gyanúsításait bíróság előtt igazolni.

Temesvár, 1908. augusztus hó 8 án.

Hajdu Frigyes dr.

Elképzelhető, menyire meglapultak azok a nagyszájú urak, amikor a hirtelen hazatoppant képviselő erélyes nyilatkozatát olvasták.

NYÁR VAN.

A szalmaözeveggy cilindere.

Egyik aradi vendéglő törzsasztalánál minden este tizenkét szalmaözeveggy vacsorál. Valamennyien komoly és becsületes szalmaözeveggyek és mindegyik vigyáz, hogy a másik semmi kompromitáló adatot meg ne tudjon felőle. W. nek, aki elvégre elunja ezt a hipokrita állapotot, múlt héten az a vakmerő ideája támadt, hogy szóvá teszi a legkényesebb kérdést. Így szólt tehát:

— Uraim! Önökről köztudomásu, hogy egytől egyig derék és tisztességes családapák. Igaz e?

— Ugy van! — felelték tizenegyen.

— Helyes! De én ezzel az általános helyesléssel nem elégszem meg. En eskü alatti nyilatkozatokra vágyom és ezért a következő ajánlatot teszem: aki önök közül meg mer esküdni, hogy amióta szalmaözeveggy, egyetlen egyszer sem csalta meg a feleségét, annak én holnap Kuttinnál veszek egy vadonat új, tíz pengős cilindert.

— Helyes — felelték egyszerre tizenegyen, de egyelőre senki sem mozdult, hogy esküre emelje kezét.

— Nos uraim?

Kinos csönd.

— Senki?

Még kinosabb csönd.

Végre az asztal végén föláll K. ur, aki egyáltalában nem csinos férfi és kétségbeejtően néz mindig máshova, mint amerre a szemgolyója fordul. Ez tehát föláll és így szól:

— Unnepélyesen esküszöm, hogy én nem csaltam meg a feleségemet és ennél fogva kérem a cilindert.

W. ur másnap megvette K. urnak a cilindert.

Egy hét múlva a társaság egy harmadik tagja elutazott a feleségéhez Buziásra.

— Képzeld csak, édesem — mesélte ott az asszonynak — a minap egy cilindert ígértek az asztalunknál annak aki meg mer esküdni, hogy egész nyáron nem csalta meg a feleségét.

— Érdekes — mondta az asszony. És?

— És a tizenkettő közül csak egy akadt, aki megesküdött. És az K. volt.

Az asszony rémülten néz az urára és így szól:

— Nos és te? Te nem?

A férj csak most veszi észre, hogy kikotyogott valamit, amit nem lett volna szabad. Egy pillanatra zavartan néz körül, de aztán kivágja magát és diadalmasan, fölényvel és büszkén így szól:

— De drágám! Mit gondolsz? Hogy állna nekem egy cylinder?

Fiatal feleség öreg főispán.

Lits Gyula és
Polónyi Lajos párbaja.
PIKÁNS TITKOK.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 4.

Szükszavu távirat jelenlette ma este Budapestről, hogy Lits Gyula Hontmegye öregező főispánja kardpárbajt vívott Polónyi Géza volt igazságügyminiszter kisebbik fiával, Polónyi Lajossal.

Ennek a párbajnak érdekes és pikáns előzményei vannak, amelyek arról tesznek bizonyosságot, hogy Hontmegye általánosan ismert népszerű, vidám kedélyű főispánja hatvanöt éves kora dacára sem tartozik a nőgyűlölők közé.

Történt ugyanis az elmúlt hetekben, hogy Lits Gyula főispán Vihnye-fürdőre érkezett. Az életerős öreg méltóságos ur szokásához híven a fiatal uriaszonyok társaságát kereste, mert ott érezte magát legjobban. A főispánt is kedvelik a hölgytársaságban, mert pompás társalgó híreben áll. Kellemes csevegésével, kitűnően el tudja szórakoztatni a hölgyeket.

Lits Gyula főispán Vihnye-fürdőn, mindjárt odaérkezése napján megismerkedett Polónyi Lajos fővárosi hivatalnok, a híres Polónyi Géza fiának ifju feleségével, aki még csak egy esztendőss asszony.

Nem tudni mi történt a szép menyecske és az öreg főispán között Annyi azonban tény — s ezt a fürdőn mindenki tudta — hogy a fiatal asszony táviratban kérte férjét Vihnyére. Polónyi Lajos meg is érkezett, de ugyanakkor gyorsan csomagolt Hontmegye főispánja, aki hamarosan elhagyta a gyönyörű fürdőhelyet. Távozása előtt némi

konfliktusa támadt az ottani szociálista munkásokkal, akikről azt állította, hogy a cukrászdában meglopták őt. Miután a szociálista deputáció tagjaival kölcsönösen összeszidták egymást, Lits Gyula vonatra ült anélkül, hogy Vihnyén találkozott volna Polónyi Lajossal.

A találkozásuk azonban nem maradt el; ma délután Budapesten a Fodor-féle vivóteremben kardpárbajt vívtak a felek. A főispán fején és arcán súlyosan megsebesült. A felek nem békültek ki. A párbajt a főváros előkelő köreiből nagy érdeklődéssel tárgyalják.

HIREK.

Politizálásból — inzultus.

Affér Széll Kálmán miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, augusztus 4.

Szombaton éjjel Budapesten a Balaton-kávéháznak annál a nagy, széles asztalánál, ahol esténként politikusok és újságírók szoktak találkozni, kényelmetlen jelenet játszódott le. A vig kedvű társaság egyik élclapnak arról a rovatáról beszélt, melyben a közéletnek azokról a szereplőiről ad karrikaturákat, akik — nem találnák fel a puskaport. Így szóba került az alkotmánypárt egyik fiatal magnástagja is és *Sebestyén* József ügyvéd ezt a tréfás megjegyzést tette róla:

— Ha nem volna gróf, az ördög se beszélne róla. De mert az, hát Széll Kálmán portálja.

Ott volt *Szekely* Sámuel is, az alkotmánypárt új titkára, akit igen idegessé tett ez a csipkelődés:

— Kikérem magamnak — mondta — hogy Széll Kálmánról akárki is ilyen tiszteletlenül nyilatkozzék.

A társaság kissé elképedt a váratlan védelmen s *Sebestyén* nevetve reflektált rá:

— Hát pedig nekem Széll Kálmánról az a nézetem, amicsoda.

Az alkotmánypárt titkára ezen még jobban megharagudott. Szó szót követett s a dialógusba élesebb kifejezéseket is csaptak, úgy, hogy *Sebestyén* József, aki eleinte tréfára vette az egész ügyet, egy gyufatartót a titkárhoz vágott.

Az esetnek természetesen lovagias eljárás lesz a folytatása. *Sebestyén* nevében *Kállay* Tamás képviselő és *Bede* Jób újságíró, *Szekely* megbízásából *Héderváry* Lehel képviselő és *Salukay* Imre újságíró ültek össze. Tegnap rövid tanácskozás után jegyzőkönyvben intézték el az affért.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 5-én az időjárás: Változóköny, hűvös, északon és keleten sok helyütt csapadék.

— Gróf Karolyi István emléke. Most mult el egy éve, hogy *Károlyi* István gróf, a hazafias magyar mágusok mintaképe meghalt. Az évforduló alkalmából, — mint *Nagykárolyból* írják — az elhunyt gróf özvegye, *Csekonics* Margit grófnő gyászmisét mondatott. A templomot, amelyben a requiem lefolyt, virágokkal s délszaki növényekkel gyönyörűen feldíszítették. A templom hajója közepén hatalmas katalak állott, kandeláberektől övezve. A gyászistentiszteleten a család részéről özvegy gróf *Károlyi* Istvánné, *Károlyi* Gyula gróf és neje, *Károlyi* György gróf és *Károlyi* József gróf továbbá *Falussy* Arpád dr. főispán, a várme-

gyel, városi tisztkar, a pénzügyigazgatóság, az uradalmi tisztkar, a város előkelősége s a függetlenségi párt tagjai nagy számban vettek részt.

— Uj képviselő. *Királyhelmecről* jelentik: A *Melczér* Béla főrendiházi taggá való kinevezésével megüresedett királyhelmei kerületben ma volt a választás. A kerület mandátumát egyhangulag *Sennyei* Miklós függetlenségi jelölt nyerte el.

— Az aradi ezredek nyári gyakorlatai. A minap kezdődtek meg Arad környékén az itteni huszárezredek nyári gyakorlatai. Nemso kára kesetüket vessik a VII hadtest területén a többi nyári gyakorlatok. A 37. gyalogezred augusztus 20-án befejezve Nagyváradon az ezredgyakorlatokat, augusztus 30-án pedig Bál környékén a dandárgyakorlatokat, szeptember 3-tól 9-ig *Lippán* részt vesz a hadosztálygyakorlatokon, szeptember 10—12-ig *Allios*, *Köved* és *Murány* közt a zárógyakorlatokon. A 33. gyalogezred augusztus 24-én elhagyva Aradot, augusztus 26-tól 30-ig *Ternaova*, *Magyarád* és *Agris* környékén dandárgyakorlatokon, szeptember 3-tól 9-ig *Ujfalun* és környékén hadosztálygyakorlatokon, végül szeptember 10—12-ig a zárógyakorlatokon vesz részt. A 48. gyalogezred augusztus 19-én gyalogmenet *Buziásra* megy, a 46. gyalogezred pedig ugyanazon vasuton indul *Buziásra*; a két ezred aztán augusztus 26—30-ig *Buziás*, *Sallas* és *Nickifalva* környékén dandárgyakorlatokat, szeptember 3—9-ig *Temesrékás*, *Iktár* és *Tés* környékén hadosztálygyakorlatokat tart szeptember 10—12-ig részt vesz a zárógyakorlatokon. A 7. és 12. huszárezredek augusztus 16-ig *Aradon* ezredgyakorlatokat, augusztus 17-től 22-ig ugyancsak *Aradon* dandárgyakorlatokat tartanak. A 7. huszárezred 1. és 3., a 12. huszárezred 4. és 6. százada elután a gyalogsági dandár és hadosztálygyakorlatokon vesznek részt, a többi századok visszatarthatnak állomásaikra. A 7. sz. hadtest tüzérezred augusztus 14-én hazatér a *Lippán* lögyakorlatokról *Temesvárra*, Innen asután augusztus 26-án elmegy a nyugatmagyarországi nagy hadgyakorlatokhoz. A 19., 20. és 21. hadosztály-tüzérezredek aug. 22-től 25-ig maradnak *Lippán*, azután részt vesznek a gyalogsági dandár és hadosztálygyakorlatokon. A 7. lovas tüzérezred aug. 15-ig marad *Lippán*, azután a lovasági dandárgyakorlatokon részt vesz *Aradon*, majd szeptember hó 2-től 5-ig a *Dunahajóraj* gyakorlatán *Pancsova* és *Kubin* közt.

— A törökországi átalakulás. *Konstantinápolyból* jelentik: A „*Ressimi* Gasete” című lap azt a hírt közli, hogy a nagyvezér és a legtöbb miniszter elbocsátásukat kérték. A nagyvezér lemondása nem lett elfogadva. — *Berlinből* táviratozzák: A drinápolyi katonaságnak *Konstantinápolyba* való utazását és fogadásukat a szultán által a *Lokalanzeiger* *konstantinápolyi* tudósítója lényeges eltéréssel adja elő. Eszerint a drinápolyi katonaság azért, mert a tiszték a szultánról ellenséges indulattal beszéltek, *fellázadtak és több tisztet megöltek*. Ezután vasárnap 350 katona tiszték nélkül *Konstantinápolyba* utazott, hogy lássák a szultánt, akiről az a hír terjedt el *Drinápolyban*, hogy meggyilkolták.

— A gyulavidéki vasút átadása. A gyulavidéki helyiérdekű vasút augusztus 1-től a Máv. kezelésébe ment át. Ezt megelőzőleg egyes kommissió működött a vasút átadása, illetőleg átvétele tárgyában. A gyulavidéki vasutat *Kokas* József, *Ondrus* Cyril, *Ladics* László dr., *Perszina* Alfréd, *Lovich* Odön dr., *Billix* Sándor és *Gallie* Trifu, Máv.-at pedig *Fetter* Géza,

aradi h. üzletvezető elnöklété alatt, vasúti főtisztekből álló bizottság képviselte. Szerdán a személyzet átvétele történt meg; a személyzet közül véglegesen átvettek 4-et, ideiglenesen 86-ot, különféle okokból nem vettek át 14 egyént, akiket a társulat végkielégelteti. Csütörtökön az anyagkészlet és leltár, ugyancsak a járművek, pénteken az építmények, a vonal és a pénztár vételtét át, úgy, hogy szombaton reggel már a Máv. indította meg és járatta a vonatokat.

— A pirosszallagos „ellenség.” meg a „cakkumpak.” Akik ettek a császár kenyéréből, szomorú emlékü bizonyosságot tesznek arról, hogy nem olyan gyöngyölet a katonaság, amint azt a nóta mondja. A nóta e tekintetben éppen nem a megbízhatóbb kritikai alap. Mert aki csak a nótaból akarja tudni bizonyítékait, az olyan tanuságuos folyamodik, melyet épp úgy lehet felhasználni pro, mint kontra. Ha fel is hangzik a nóta:

*A szép fényes katonának
Gyöngyarány élete . . .*

viszshanggal rászeghet a másik nóta, a katonanóta, az illetékesebb bizonyosság:

*Masirostam három éjjel három nap,
Gyenge vállam feltörte a cakkumpak . . .*

A katonaság minden keserűségét főnőri ez a két sor. Igen, a cakkumpak az, ami verjékben allegorizálja a gyöngyöletet. A cakkumpak a katona átka, melyet a tradíció tart fenn, de amit a kimerülésig a katona hord. A tradíciókra már régei rájár a rud s most gyökeres lépést akar tenni ezen az úton a hadvezetés. Több kísérletet tettek eddig is a gyalogos s vadászcsapatok felszerelése terhének könnyítésén s az eddigi experimentumok eredményéről az a hónap végén lefolyó nyugatmagyarországi hadgyakorlatokon szereznek képet, amikor az 5. hadtest egyik gyalogezredét új felszereléssel küldik harcba. A változás folytán egy ember terhe 2.25 kilóra redukálódik. Ha a próba sikeres lesz, akkor *Schönaitch* hadügyminiszternek az a terve, hogy az egész hadseregére kiterjeszti a reformot. A mostani hadgyakorlatokon lesz még egy reform: a fehér szalag helyett, amit az ellenség markírozására viseltek eddig, *pirosszínű* lesz a jelvény. Ezt azzal magyarázzák, hogy a tárgyalások komolyságát igen lerontotta az a körülmény, hogy az egyes csapatok már messziről tisztában voltak azzal, hol van az ellenség, amely pedig a háborúban — nem visel fehér szalagot is.

— Brunner matrona titkázik. Megirtuk a múlt héten, hogy *Brunner* matrona, *Vasary* Kolos esztergomi érsek volt ápolónője nemrég elhagyta az érseki udvart, kilépett a szerzetesrendből és férjhez ment. Egy fővárosi hírlapíró ma megíratogatta a hercegprimás volt ápolónőjét, aki *Csurgón*, *Somogy megyében* lakik és *Földend* Lajos gimnáziumi tanárnak a felesége. *Brunner* matrona, aki most 56 éves, még apáca korában támogatta a mostani férjét, a fiatal tanárt. *Földend* kijelentette, hogy olvasta a róla írt dolgokat. Tény az, hogy 6 évig volt a hercegprimásnál és ott ismerkedett meg a fiatal tanárjelölttel.

— Ez azonban — nyomond — nem tartozik senkire és nincs is semmi mondani valóm. Különben is megfogadtam, hogy semmit sem fogok erről beszélni.

— Színésziskola a vidéken. *Debrecenből* írják: *Solymosi* Elek, a Népszínház volt tagja mindenáron szaporítani akarja a magyar színészproletárságot. Egy időre szakított ugyan eszel a mesterséggel és színésziskoláját *Pálfi* Nina kezeire bízta, maga pedig diplomáciai tevékenységre adta magát. Csakhamar belátta

azonban, hogy a politika sziklás mezején nem képes sikert aratni, így hát mit tehetett egyebet, elhatározta, hogy Debrecenben színművésziskolát nyit, mintán Aradon ezzel a kérelmével elutasították. Azzal mit sem törődik, hogy van-e szüksége az országnak ilyen irányú működésére. Mintha bizony nem lenne elég, sőt tulontul sok az a színműszínpadok, amelyikkel a főváros színműiskolái árasztják el a színpadokat. Örökös a panasz, hogy a színművészek egymást eszik és tömegesen nyomorognak, mert a magyar színpadok képtelenek eltartani őket s akkor Solymosi Elek még a vidéken is színművészeket akar fölhasználni. Az nem vigasztalás, hogy ugyis sikerrel lenn a kísérlete, mert néhány megtévedt ember bizonyára akad, akit odavisz a proletárok közé.

— Életmentő aradi rendőr. Igalmatlan jelenetek voltak szemtanúi a járókelők ma délután a Karolina utca sarkán. Egy nyolc éves kis fiú a közeli lóvonatra akart ülni és a sínnek felé futott, hogy a vonatra felkapaszkodhassék. E pillanatban egyfelől egy biciklista és egy fiakker, a másik oldalról pedig egy autóbussz rohogott a gyermek felé. Ez ijedéskor egy nagyot ugrott, aminek következtében elvágódott és a sínre esett. A lóvasut teljes sebességgel közelített és úgy látszott, hogy a kis fiút menthetetlenül a lovak patái és a kocsi kerekei fogják összezúzni, amikor a sarkon álló 51. számú rendőr villámgyorsan a földön fekvő gyermekhez rohant és egy ügyes fogással kiemelte a sínnek mögül. Ha ez meg nem történik egy pillanattal később a fiú már feltétlenül a kocsi alá került volna. A jelenetnek igen sok nézője akadt, akik az életmentő rendőrt megéljenzették.

— Kiigyezés a csőd után. Szokatlan módon, s rövid idő alatt ért véget az aradi törvényszék előtt egy csőd. Min egy három hónapja rendelték ezt el, Moskovitz Isidor aradi ruhakereskedő ellen. A csőd elrendelése után a közhatalom a hitelezőkkel kiigyeztet, még pedig oly módon, hogy a hitelezők követelésük 85-40 százalékát megkapják, ami egészen ritka eset a csőd-krónikákban. Az egyesség folytán, amelyre leíróját főképp a csődtömeg-gondnoka Grossmann Alfréd dr. aradi ügyvédnek köszönhető, az aradi törvényszék a Moskovitz Isidor ellen elrendelt csődöt megszüntette.

— Budapest lakossága. Budapestről írják: Most jelent meg a főváros statisztikai kimutatása, amelyből megtudjuk, hogy Budapesten összesen 812.728 lélek lakik. A múlt év óta több, mint tízezerrel szaporodott a lakosok száma. Az év eleje óta 4570 esketés történt; élve született 12.723, halva született 422. Ezzel szemben az év eleje óta meghalt 9682 ember. A szaporulat többi része a beköltözésre esik.

— A bujdosó Duna. A *Vízügyi és Fajósági Közlöny* legújabb száma írja: Mostanában a Breg, mely eredetileg a Duna folyónak főforrása, Hüflingen város alatt egyszerre csak eltűnik. Medre egy kilométer hosszúságban teljesen száraz. Allmendshofen falunál, mely az utolsó bregvölgyi község, megint van némi víz a Breg medrében, mert ott erős források buzognak. A Schwarzwaldból eredő Breg vizéből, azonban ez idő szerint egy csepp sem jut a Duna medrébe. Brühl mellett, Möhsingentől nem messzire a hol száraz esztendőben gyakran el szokott tűnni a Duna, nemcsak látható már a folyó vizének a jobb part felé áramlása, hanem hallható is a meder sziklatüregébe hulló víz morajló zugása. Möhsingentől Tuttlingenig alig van víz a Duna sekély medrében. Sőt egy idő óta a Lippach patak is eltűnt, mely rendszerint Mählheimnél ömlik a Dunába. Immverdingen és Fridingen városkák közelében szintén szemmel látható mostanában a Duna-víznek a meder

fenék-nyílások fölötti örvénylése s hallható a zaj, melyet a földalatti tárnákba zuhanó vizesés okoz. Ha a szárazság fokozódik, akkor a schwarzwaldi Duna Württembergben teljesen el fog tűnni a föld színéről s mint Aach siet a Bodeni-tóba s innen a Sajna medrében az Észak-tengerbe. Az a víz amely Tuttlingentől a Duna medrében folyik: a Kraienbach Schönbach, Elta és Faulenbach patakok vize. Ott ez idő szerint egy csepp sincs már a donaueschingeni Dunaforrás vizéből. A mi a bujdosást illeti, verse nyez érdekességben a Dunával a Wutach nevű hegyi folyócska, mely valaha az Altrach-völgyön át a Dunába ömlött, most pedig a Rajnának egyik mellékfolyója. A Wutach minap egészen eltűnt egy husz méter hosszú mederszakasz nyolc üregében, a hol erős morajjal szakad be a hegység belsejébe. Hogy a bujdosó Wutach vize hova jut, a Rajnába-e? a Dunába-e? ezekre a kérdésekre ma még nem tudnak válaszolni a tudósok. A folyó a Boll fürdőtől nem messzire eső Münzloch körül tűnik el a föld színéről s most Endriex stuttgarti professzor próbálja a helyszínén megállapítani; hol kerül megint elő a Wutach medréből a föld alá szivárgó víztömeg. Nincs más mód, mint megfesteni a vizet és minden lehetséges helyen megfigyeltetni a mélyebben fekvő vízfolyásokat. Nem lehetetlen, hogy időszaki összeköttetések bizonyítékai fognak felszínre kerülni a Duna és a Rajna között a Badeni tótól nyugatra eső hegységekben és el lehetünk készülve vízrajzi helyesbítésekre is.

— Pusztító tüzezés. Londonból táviratozzák: A Coows-nessi kerület (Britt-Columbiában) — amint ma már röviden megírtuk — jelenleg óriási erdőtüznek a színhelye, mely Kootenaytól déli irányban Idaho határáig terjed. Állítólag megbízható becslések szerint a lángok több száz mértföldnyi területen pusztítanak. Hét várost és községet a tűz teljesen elpusztított. A legutóbbi becslések szerint körülbelül nyolcszáz ember, többnyire bányászok és favágók vesztették el életüket a lángokban, de a szerencsétlenül jártak igazi számát talán sohasem fogják megtudni. Tízezer ember hajléktalan. Az anyagi kár két millió font sterling. Két vonat orvosokkal, betegápolókkal és élelmiszerekkel a szerencsétlenség színhelyére ment. Ez állítólag a legnagyobb katasztrófa, mely Amerikát a szan-franciskói földrengés óta érte. Egy későbbi londoni távirat jelenti: Az angol-kolumbiái erdőégés folyton terjed. A tűz Amerika legnagyobb katasztrófája a szanfranciskói földrengés óta. Az erdő száz és száz négyzetmértföldnyi területen elpusztult. Hat város és számos falu tönkrement. A halottak számát 800-ra becsülik, de aligha lehet pontos adatokat szerezni. Vagyonmentésre senkisésem gondol. A menekülők vízbe ugranak, hogy égő ruhájukat eloltsák.

— A trieszti gyilkosság. Trieszből jelentik: *Föderberg* Faori énekesnő gyilkosa, azt a kérdést intézte a börtönigazgatósághoz, hogy Cailich asszonynak, akivel együtt lakott Trieszben, levelet írasson. Kapott is irószköszöket, a mire mintegy két órán át írt. A levél német nyelven van írva és így kezdődik: „Egyetlen kedves, jó lélek, Kati!” A levélben a többi közt ezeket írja: „Ha a borsasztó büntetést vádja alól felmentenek, úgy ismét együtt fogunk élni és hosszú éveket együtt fogunk tölteni a gyermekekkel és az anyáimmal.”

— Egy urindó itokzatos halála. *Székesfehérvárról* táviratozzák: Tegnap délelőtt a város közepében a robogó személyvonat elé vetette magát egy huszonöt-harminc évesnek látszó, triasan öltözött hölgy. A lokomotívvezető hirtelen fékezett, de már nem bírta a gépet megállítani. A vonat elgázolta a szerencsétlen nőt, lejtét összelapította. Hogy kicsoda az öngyilkos nő, még eddig nem sikerült megállapítani. Fekete ruhát és kalapot viselt, de semmiféle irást sem találtak nála, amiből kitéhetett meg tudták volna állapítani. A holttestet bevitték Székesfehérvárra a halottas házba, ahol lefolyóképezték. — Egy újabb távirat szerint még nem lehetett megállapítani, vajjon tényleg öngyilkosság történt, vagy balesetről, esetleg bűntényről van-e szó. A városban senki sem látta; úgy látszik idegenből jött. Vasúti szerencsétlenségről alig lehet szó, mert az eset színhelyén nem volt átjáró-út, sem gyalogösvény.

— Vasúti katasztrófa. *Karánsebesről* táviratozzák: Karánsebes és Jász vasúti állomások között egy személyvonat ma délután kisiklott. *Egy mozdonyvezető és két fűtő meghalt*, néhány utas súlyosan, többen könnyebben megsebesültek. Huszonnégy kocsi teljesen tönkrement. — Egy későbbi távirat jelenti: A szerencsétlenség az épülő-félben levő karánsebes-hátszegi vasút egyik munkás-vonatan történt. *Három ember és a mozdonyvezető meghalt*. A vizsgálat kiderítette, hogy a kisiklást *rosszakaratú sínrongálás okozta*.

— Gombamérgezés egy kolostorban. Dóváról táviratozza tudósítónk: Az itteni ferenc-rendi kolostorban a szerzetesek vacsorát adtak, amelyre meghívtak több városi polgárt is. A vacsorán gombát is ettek, a melyből később valamennyien rosszul lettek. A gyors orvosi segítség megmentette a megmérgezett emberek életét.

— Őrült vagy sikasztó? *Onnenberg* Gyula, a nagyvilági vasúti állomás pénztárosa a minap Budapesten járt, a kereskedelmi minisztériumban, anová hosszú beadványt nyújtott be s ebben azt fejtette, hogy az összes vasutasokat és valamennyi végrehajtókat le kell fejteni. Míg a pénztáros elhelyezte beadványát a minisztériumban, a vasúti pénztárban vizsgálatot tartottak s kiderült, hogy kezén 1045 korona eltűnt, legnagyobb részt oly módon, hogy a menetjegyeket nyeltesenlül kezelte. Nyilvánvaló, hogy a szerencsétlen ember címéje meghibbant. Az alkohol tette tönkre, amely már régóta hatalmában tartja. Valószínűleg beszélik valamelyik elmeorvosintézetbe.

— Egy kisleány tűzhalála. Kerülő pusztán egy kis gyermek borzalmas tűzhalálát szenvedett. *Zsámbó* Jánosné négy éves kis leányát Máriát a nyitott kemence mellé ültette, míg ő a szobában foglalkozkodott. Eközben a leányka ruhája a tűzhelyből kipattant szikrától tüzet fogott és égni kezdett. A kis leány sikoltozására rohant édesanyja és letépte gyermeke testéről az égő ruhafoszványokat. A kisleány testén azonban ekkor már oly súlyos égési sebek támadtak, hogy rövid kínhalál után meghalt. Az aszony mentés közben jelenté ki nyelva megsebesült.

— Megölte a feleségét. *Szatmárnémetiből* táviratozzák: *Delbe* Mihály satmári lakos feleségét fejével agyonverte és darabokra vágta. A csendőrök éppen akkor fogták el, mikor feleségének karját vágta le. A gyilkosság oka feltékenység.

— A zsidó hitközség eljárásága köztudomásra hozza, hogy „Tisó-beov” előestéjén, azesdán este az istentisztelet 6 és fél órakor fog kezdődni.

— Minden okos ember oda törekszik, hogy pénzt minél előnyösebben gyűmölcsöztesse! Ezen általános, célszerű elvnel fogva pénzünket oda helyezzük el, ahol legtöbbet jövedelmez. Ez okból ajánljuk az *Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaságot* (Salacz utca 6 sz.), mivel ezen intézetnél fizetik állandó betétek után a legtöbb betétkamatot. Szükség esetén a betéteket fölmondás nélkül is visszaadják. A betevők kívánatra egy új rendszerű „Selfmen”-féle takarékpénztárt is

kapnak ingyen, mely az otthoni takarékoskodást teszi lehetővé. 2265

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Welsznál Aradon. 191.

Ma nagy tombola-estély

Kovács és Novotny

Vadászkürt-vendéglő kerthelyiségében.

Esténként Gyurkovits András zenekara hangversenyez:

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

A vicinális törvény a kereskedelmi és iparkamarában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4.

A helyi érdekű, továbbá a közuti, gazdasági- és magánvasutakról készült törvényjavaslatot Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter véleményezés céljából kiadta a kereskedelmi és iparkamarának is, melyek közül az aradi kamara ma vette szakszerű tanácskozással alá a nagy horderejű javaslatot.

Az értekezleten Kristyóry János elnöklése alatt résztvettek: Sáriot Domokos és Lőcs Renső a város. Szathmáry János és Istray Géza az Arad csanádi vasut, Zerkovits Rudolf a Hegyaljai vasut, Vajda István dr. az aradi Lloyd, Kádas Lajos dr. az ipartestület képviselőjében, végül Varjassy Lajos dr. és Zima Tibor ti károk a kamara részéről. Az értekezlet általában rokonszenvvel fogadta a törvényjavaslatot, s egyes rendelkezéseire megette azokat az észrevételeket, amelyeket a forgalom a kereskedelem és ipar, a városok és községek, a meglévő s ezután létesülő vasutak s a közönség érdekéből szükségesnek és jónak látott.

A törvényjavaslat előreláthatólag még e hó folyamán miniszteri anketé elő is kerül s szeptember havi teljes üléséből a kamara öszessége is közölni fogja a kereskedelemügyi miniszterrel a mai szaktanácskozás anyagából kimunkálendő vé eményét és észrevételeit.

A kamara legközelebb — és pedig szeptember 21, 22 és 23-án az új ipartörvény tervezete, azután a *homestead*, majd végül a *vasárnapi munkaszünet* tárgyában elkészült s a kamarához véleményezésre leküldött törvényjavaslatot fogja tárgyalás alá venni.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, augusztus 4.

A csépléssel gazdálkó jórészt elkészültek, azonban az eladással nem igen sietnek, mert úgy vélik, hogy később jobb árak mellett fogják gabonájukat eladni.

A hozatalok ennél f gva lassan indulnak meg, így a forgalom nem élénk.

A gabonaüzlet irányzata szintén csendes.

A mai piacon eikelt:

4000 mm. búza 10-60—

500 mm. rozs 8-40—60

400 mm. árpa 7-10—7 20

Zab 7-20—

150 mm. tengeri 7-20—

A gabonárák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 4

Amerika 2½-el magasabb. 20 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 20 kilogrammonként:

	Déli sárlás	2 órai sárlás
Búza októberre . . .	11.26—11.27	11.25—11.26
Zab októberre . . .	8.21—8.22	8.24—8.25

Rosz októberre . . .	9.42—9.43	9.40—9.41
Tengeri májusra . . .	7.27—7.28	7.25—7.26
Tengeri augusztusra . . .	7.62—7.63	7.63—7.64

Zárul 5 órákor:

Államvasut 693.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 4. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 129—130 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 130—131 fillérig; könnyű páronként 150 kilogrammig terjedő súlyban 133—137 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéselészám: Augusztus hó 1. napján volt készlet 88 150 darab, augusztus 2. napján főhajtott 470 darab, augusztus 2. napján elszállított 400 darab, augusztus 3. napjára maradt készletben 88 220 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata: csendes.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 4. —

Fehér Kereszt szálloda. Kronberger Antal hivatalnok Budapest. — Békéssy Sándor hivatalnok Szeged. — Brenner Antal iskolaigazgató Mezőkövesháza. — Menkó Miksa utazó Szeged. — Lux Dávid kereskedő Kassa. — Rattics Flórián főhadnagy Félégyháza. — Dameter Andor kárbeclő Budapest. — Weincz Rezső tiszthelyettes Temeskubin. — Walach Ernő tiszthelyettes Temeskubin. — Irsai Ernő mérnök Budapest. — Fucik Ferenc tiszthelyettes Temeskubin. — Nemes Alfréd hadnagy Temeskubin. — Wangler Lajos kadétörőmester Temeskubin. — Vorbuchner Frigyes hadnagy Temeskubin. Kronberger József fakereskedő Budapest. — Kekel János banyamérnök és neje Petrozsény. — Pechtol József főhadnagy Temeskubin. — Gross Gyula hadnagy Temeskubin. — Schlechts Gusztáv főhadnagy Temeskubin. — Meisl János hadnagy Temeskubin. — Atzler Ferenc főhadnagy Temeskubin. — Kallvoda Viktor őrnagy Temeskubin. — Gillhuber S. százados Temeskubin. — Czuzner Imre utazó Budapest. — Csillag Ferenc utazó Budapest.

Központi-szálloda. Puk Emil utazó Budapest. — Nikolics Dusan utazó Temesvár. — Hoffmann Sándor utazó Budapest. — Braun Antal utazó Budapest. — Sárosy Egyed főraktárnok Arad. — Aicipe Károly állomásfőnök Dános. — Antal Gyula földbirtokos Buttyin. — D. Czégka Zelenkőné magánzónó Világos. — Markus Zsigmond utazó Budapest. — Balla Antal kir. törvénzéki bíró Gyula. — Keller Imre tanár Besztercebánya. — Szekulesz Gáspár kereskedő Kiskőrös. — Vigh Albert tanár Budapest. — Schön Gyula utazó Budapest.

Vass szálloda. Kekel János kir. banyamérnök Petrozsény. — Grünwald József utazó Budapest. — Pich Hugó utazó Budapest. — Klein Akos kereskedő Kristyó. — Birnstingl N. ügynök Arad. — Zopogyán Demeter főpincér Lugos. — Dehelán Péter lelkész Karaszó. — Botta György lelkész Dorgos. — Korom János lelkész H. Lazur. — Halmai József utazó Budapest. — Zimmermann Aladár utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Barta Antal mérnök Temesvár. — Gönczy Gyula titkár Arad. — Domsics Julia gazdasszony Arad. — Kolm Henrik kereskedő Kiszindia. — Mangsch Albert ügyvéd Titel. — Rosenbergszék Mór utazó Arad.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca I. szám, Szabadság tér mellett.)

Műsor 1908. augusztus hó 5-én, szerdán:

1. Egymillió koronás főnyeremény. Életkép. — 2. Olcsó fürdés. Bohózat. — 3. A határőr botja. Dráma. — 4. Ruhamosas hajdan és most. Tanulságos. — 5. Egy himburgi sajt. Kacagató. — 6. Rossz a példa, elrontja a jó erkölcsöt. Életkép. — 7. A nőcsábító cigányprimás. — 8. Hajsza az olcsó árúért, vagy a modern végeladás. Bohózat.

Minden előadás alatt katonasene játszik. — Cukrászda.

Előadások: Este 7 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Bolgár Lajos.

NYILTTER.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

401

Akar Ön nőszülni?

Fel vagyunk hatalmazva hölgyektől (köztük olyanok is, kik törvénytelen gyermekkel, vagy testi hibával bírnak) 5000—500.000 korona vagyonnal, hogy nekik megfelelő férjet keressünk. Csakis olyan urak, (ha vagyontalanok is) jelentkezzenek, akiknek komoly szándékuk van és mi sem áll utjában egy esetleges gyors házasságot kötni — az írjon a következő címre: **L. Schlesinger, Berlin 18.** 2498

Breger J. Arad,

elsőrendű kivitelű üzlet halak, baromfi, zöldség újdonságok, gyümölcs, dinnye és finom szállókben az „Orsovai halhoz“

Szabadság tér 4. sz.

Városi és megyei telefon 616. — Szombaton zárva.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy f. hó 30-tól kezdve minden csütörtökön élő dunai és balatoni vízben uszó hal kapható. Megrendelések 24 óra alatt eszközölkötnék.

Uradalmi nemes faj dinnyék. Asztali gyümölcs, valamint mindenféle fűszeráru kapható.

Veszek uradalmi dinnyét, gyümölcsöt és szállót akár milyen mennyiségben. Finom szállót a kertben csomagolom és onnan szállítom. 2574

Értesítés!

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a Deák Ferenc-utcában levő Vas-szálloda utcai üzlet-helyiségében

„Kis sörcsarnok“

elnevezés alatt

bor- és sörcsarnokot nyitottam

ahol egy pohár valódi Dreher kőbányai sör 8 krajcárért, egy korsó pedig 12 krajcárért kapható. Kifűnő saját termésű hegyaljai bor 40 kr. Zóna reggeli kenyérrel 10 kr.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 2603

Haas Albert.

19. 348—1908. szám.

* Hideg buffet! Egész éjjel nyitva! *

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Salacz Gyula-utcában volt „**KIS PIPA**” helyiséget átvettem és azt teljesen újonnan átalakítva és kibővítve a mai kor igényeinek megfelelő **modern kávéházzá átalakítva** és azt

EMKE KÁVÉHÁZ cimen

folyó évi augusztus hó 1-én

megnyitottam.

Főtörekvésem az leend, hogy **tiszta és hamisítatlan italok**, valamint **hideg ételek** és pontos kiszolgálás által a n. é. közönség szives megelégedését kiérdemeljem.

Jársaságok részére külön helyiségek!**Naponkint****egy elsőrendű cigányzenekar hangversenyez**

Számos látogatásért esedez kiváló tisztelettel

Weinberger Lajos,

2518

Az EMKE kávéház tulajdonosa.

* Hideg buffet! Egész éjjel nyitva! *

Az összes bel- és külföldi lapok állanak a m. t. vendégeim rendelkezésére.

Az összes bel- és külföldi lapok állanak a m. t. vendégeim rendelkezésére.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság Gizellafalva telepes községben (Temesmegye) az itteni állami iskolának két tanteremmel való kibővítésére nyilvános versenyárgyalást hirdet; mely versenyárgyalás Aradon, a jószágigazgatóság hivatalos helyiségében 1908. évi augusztus hó 25-ik napján délelőtt 10 órákor fog megtartatni.

Előírányzati összeg 13780 korona 92 fillér.

Ajánlatok csak az összes munkálatokra tehetők.

Az ajánlatban az ajánlati végösszeg számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bantpénznek valamely állampénztárnál történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

Az ajánlathoz készpénzt vagy értékpapírt csatolni nem szabad.

Jogosult versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy lepecsételt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat legkésőbb **folyó évi augusztus hó 25. napján délelőtt 10 óráig** az aradi m. kir. jószágigazgatósághoz nyújtsák be, a hol azok ugyanaznap déli 11 órákor fognak felbontatni.

Fenti kikötéseknek meg nem felelő, vagy elkésve érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ajánlattevő az ajánlatában köteles kijelenteni, hogy a helyi viszonyokat, továbbá az árlejtési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az aradi jószágigazgatóság fentartja a jogát, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson, esetleg az összes ajánlatokat mellőzze.

A vonatkozó terv, költségvetés, szerződés tervezet, valamint a vállalati általános és részletes feltételek az aradi m. kir. jószágigazgatóság segédhivatalában a rendes hivatalos órák alatt betekinthetők.

Arad, 1908. évi július hó 31-én.

2616

M. kir. államjószágigazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet **hófehérre** tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádlér-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-**rovidebb időn belül is hófehérre tisztítja.**

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztítószer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádlér Lajos

2544

Arad, Andrassy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

DEPILLOR
HAJVESZTŐ.

E csodahatásu szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. **Ára utasítással 1 korona.**

Tyúkszemétől**mindenki megszabadul**

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin“ szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb **amerikai**

Gummi-óvszer**= NEVER. =**

6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRO HIRDETESEK.

Eladó ház.

György-utca 47/a. számú ház előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet ugyanott.

4 szoba, fürdőszoba

és mellékhelyiségekből álló lakás november 1-től kiadó. Bővebbet Tabakovits műszaki irodájában ugyanott.

Egy Wertheim-szekrény eladó.

Petőfi-u. 4., ajtó 3.

Az aradi turista egyesület

Arad-Hegyaljai utthalózatának térképe. Automobilosok, kerékpárosok és turisták használatára 50 fillér leszállított áron kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon. Telefon 517. 201

Lakás kiadó!

Kápolna-utca 30. számú házban az Atilla-térre néző 4 szobás teljesen különálló II. em. modern lakás f. év november 1 re kiadó. Bővebbet Frick József építésznél. 2618

Eladó!

Egy jó karban levő két szárnyas nagy kapu; üzlet ajtó és egy kiskocsi rollókkal. Cim: Forray-utca 2. sz. alatt. 2591

Az új végrehajtási novella,

a bünt. törv. és bünt. perr. kieg., a bünt. törv. jegyzetszerű kiad., a közeg. ügy módosítása, a szeszadóról és termeléséről szóló t.-c., Illés bünt. tvkv. novell. magyarázata, megjelenéskor kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Aradon. 212

Bejárónő,

ügyes takarítónő délelőtti takarításra felvétetik. Ki huzamosabb ideig mint szobaleány volt alkalmazva, előnyben részesül. Cim a kiadóban. 2551

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy vb. Geiringer Károly kisjenői lakos kereskedő csődtömegéhez 1—349. tétel alatt 6995 K. 06 f. beszerzési árban és 6098 K. 20 f. becsértékben leltározott, butorokból, fürdő szoba berendezésből, konyha edények és eszközökből, varrógép, vaságy, jég szekrény, Mayer-féle lexikon, pince felszerelés, hordókból, bor, pálinka és likőrökből, bőrárúkból, talpakkból, cipőfelsőrészekből, kaptafa és egyéb a cipész mesterséghez szükségeltető cikkekkel álló ingók birói kiküldött közbenjövete mellett nyilvános árverésen 1908. évi augusztus hó 25. napján reggel 9 órakor és folytatólag a következő napokon Kisjenőn a helyszínén tételenként a legtöbbet ígérőnek elfognak adatni.

Az árverés alá kerülő ingók minőségeért és mennyiségeért sem a tömeggondnok, sem a választmány szavatosságát nem vállal.

Veliciu Mihály,

kisjenői ügyvéd, tömeggondnok.

Feltűnő újdonság!

DELICE

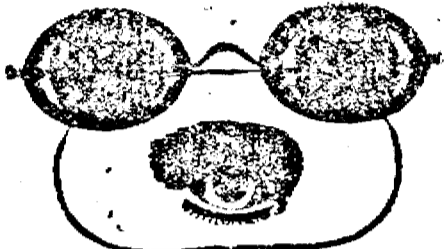
Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többet más nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Eisörendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Eladó és javít mindennemű órákat két évi jóállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látszeréket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnókat, orrcsújtatókat és szemüvegeket arany, ezüst, nikel és tekenőbéká csont keretekben, legjobb üvegekkel.

● Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részere, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kiviteiben. 2419

1193—1908. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757—408/1884. számú szabályrendelet 5. §-a értelmében felhívom a ház- és telektulajdonosokat, folyó hó 15-től szeptember 15-ig házuk, illetve telkük előtt az aszfalt burkolattal ellátott gyalogutat mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutat este 7 és 8 óra között meglocsolni, mert ennek elmulasztása esetén az említett szabályrendelet alapján szigorúan büntetettetni fognak.

Arad, 1908. évi május hó 15.

Sariot,
főkapitány.

3114—1908. sz.

Aradvármegye közig. bizottságától.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. minister ur f. évi június hó 22-én kelt 47440—908. sz. intézkedéssel a m. kir. államvasutak arad-gyulafehérvári vonalának 789/290. számú szelvényei között létesítendő utátjáró céljaira Paulis község határában szükséges és az alábbiak szerint Paulis község község-házánál közszemlére tett kisajátítási tervben és az összeírásban tüzetesen körülírt területekre nézve a kisajátítási eljárást az 1881. évi XLI. t.-cz. 32. §-a értelmében elrendelte.

Az eljárás megejtése végett ennél fogva bizottságként Schill József vármegyei főjegyző elnöke alatt Keller Izsó és Verzár Márton közig. bizottsági tagokat, jegyzőül pedig Heppes Aladár tb. főjegyzőt küldjük ki.

Az eljárás megejtésére határidőül 1908. évi szeptember hó 10 ik napjának d. e. 8 óráját tűzzük ki, helyéül Paulis község község-házát jelöljük meg.

A bizottság kiküldéséről, valamint az eljárás határidejéről Paulis község előjáróságát a kisajátítási tervrajz és összeírás kiadása mellett oly utasítással értesítjük, hogy a tervrajzot és összeírást a tárgyalást megelőzőleg a község-házánál folyó évi augusztus hó 5—20-ig bezárólag tegye közszemlére és ugy erről, mint a tárgyalás idejéről az érdekelt feleket egyenként és ezenfelül a helyi szokáshoz képest a hirdetmény kifüggesztése és dobszó útján haladéktalanul értesítse.

Megjegyezzük egyidejűleg, hogy a kiküldött bizottság az 1881. évi XLI. t.-c. 34. §-a alapján a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt közül senki sem jelenik meg.

Az érdekelt feleket pedig figyelmeztetjük, hogy a tárgyalás alkalmával minden tulajdonosnak jogában áll a kisajátítási terv ellen, és minden telekkönyvi érdekeltnek e felajánlott ár ellen felszólalni és kifogásait a jegyzőkönyvbe vétetni Ennek elmulasztása a már többször idézett t.-c. 36. §-ában kiírt jogkövetkezménnyel jár.

A megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincsen. Miről a kiküldött bizottsági tagokat és jegyzőt, a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségét, valamint a kisajátítási terv és összeírás csatolása mellett Paulis község előjáróságát értesítjük.

Arad, 1908. július 31-én.

Az alispán távol:

Schill, főjegyző.

2619

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi gör. kel. román egyházmegyei konzisztoriumnak 1908. évi július hó 17./30-án kelt 4812/1908. sz. jóváhagyó határozata folytán, az Aradmegyei Kisjenő községben levő gör. kel. román templomnak alapos kijavítására az árlejtés ezenel kihirdetettik; az árlejtés pedig 1908. évi augusztus hó 13 án d. e. 8 órakor fog megtartatni a helybeli gör. kel. román népiskola épületében.

A kikiáltási ár 6963 kor. 99 fill.-ben állapittatik meg.

Az árverési szándékozók tartoznak bánatpénzül a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A tervezet és a költségelirányzat a helybeli esperesi hivatalban, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az egyházközség fentartja számára azon jogot, hogy a pályázó vállalkozók bármelyikével szabadon köthessen szerződést.

Az árverésen való megjelenésért a pályázók napidíjat avagy készkiadást nem igényelhetnek.

Kisjenő, 1908. augusztus 2. (július 20.)

2615

Veliciu Mihály,

hitközségi választmányi elnök.

Mladin Gergely,

hitközségi választmányi jegyző.